

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XVII. ÉVFOLYAM, 5. SZÁM

ÁRA: 80 FILLER

1975. MÁRCIUS 13.

A TARTALOMBÓL

Személyre szóló nevelőmunka

Pol. táborokról

„Érted haragszom, nem ellened”

30 éve történt

Lázban ég az egész ország

A felvételt készítette: Pólya László

Márciusi köszöntő

Ritka alkalmakat szállít néha a véletlen. Előttünk a forradalmi ifjúsági napok eseményei, történelmünk három korszakos dátumához kapcsolódó rendezvényeivel, amelyek bármennyire is a jelenből és a jelenhez szólnak, mégis a múlthoz fordulás alkalmai. Ugyanakkor a jövő héten ül össze a párt XI. kongresszusa és vasárnap pedig kézbe kapunk egy a jövőt körvonalozó dokumentumot: a párt programnyilatkozatának a tervezetét.

Emlékeztetnek ígérkező márciusnak és áprilisnak nézünk tehát elébe. Kínálkoznak ide valamiféle párhuzam a 48-as 12 pont és napjaink közé, de hagyjuk a nagy szavakat; kinőttünk már belőlük.

A FIN immár hagyományossá lett. Ez egyrészt jó, mert azt jelzi, hogy bevált, leküzdötte gyermekbetegségeit, másrészt viszont egy veszélyt is hordoz magában: a hagyományossá válás nem jelent-e hozzászűkülést hétköznapjainkhoz, nem szorul-e vissza a naptárok, határnapok, jelentések papírlapjaira? Egyáltalán: ez a hagyományossá válás természetével ellenkezik-e? Nem valamiféle spontaneitás iránti nosztalgia vagy intézményellenesség mondatja ezt, hanem a múlt néhány tanulsága: ahogy nemegyszer „formákba száradt” a tartalom. Ennek elkerülése kizárólag csak rajtunk múlik, ami azt jelenti, hogy minden eddiginél nagyobb esélyünk is van rá.

Kellenek ezek az alkalmak, rendezvények! Nem annyira a demonstráció, a látványosság miatt, hiszen a FIN nemcsak azt hivatott bizonyítani, hogy a fiatalság mennyire eltökélten és fölvertetten sorakozik föl a szocializmus ügye mellett. A „ki kit győz le” kérdése már eldőlt, olvashatjuk ezt a Programnyilatkozatban is! És a bizonyításnak sem a tömegdemonstráció a legjobb módja. Ide kívánkoznak egy fiatal frónk okos szavai: „Ahhoz a nemzedékhez tartozom, melyről (sok más mellett) az a tévhit terjedt el, hogy senkit és semmit nem tisztel. Az a gyanúm, hogy elsősorban azok terjesztették akik (bizonyára valamilyen pszichózis-okából) természetesen tartották volna az intézményesített megbecsülések és magasztalások között besöpörni a fiatalok tiszteletét is.”

A tudatformálás szükségessége és lehetősége — ez adja a FIN igazi feladatát. A hazafiság, a forradalmiság helyes tartalmának láttatása terén van még tennivalónk. A kisközösségi beszélgetések, okos érvek, mai viták hatékonyságában nem bízunk eléggé. Hogy jó irányelveink vannak, egységes a megfogalmazás, nincs semmi akadálya, hogy ebbe az irányba lépjünk.

A történelem a hétköznapokban nehezen tettenérhető. Ezért kellenek az ilyen eseménysorozatok; hogy a munka mellett erre is maradjon időnk.

Marschall Miklós

FÓRUMRÓL FÓRUMRA

Képzési rendünk fejlesztéséről, az eddigi vitákról nyilatkozik a rektor

Különböző egyetemi fórumokon ezekben a napokban tárgyalják az egyetemi képzésünk továbbfejlesztésének tervezetét. Hosszú előkészítő munka után került a javaslat tanszékvezetői értekezlet, és az egyetemi tanács munkabizottsága, majd a pártbizottság oktatási bizottsága elé. Egyetem szerinte folynak a tanszéki viták. Ezután az egyetemi pártbizottság vitatja meg, s az egyetemi tanács március végi ülésé előtt még az összközlési értekezlet is napirendjére tűzi. Az előkészítő munka során, ami a jelenben megoldásra váró kérdésekre irányult, a rövid-, illetve középtávra szóló javaslatokat úgy igyekeztek kialakítani, hogy azok összhangban álljanak a ma felmerülő legjobbnak ítélt hosszútávú fejlesztési iránnyal.

A hosszú távú fejlesztési irányra vonatkozóan több javaslatot, lehetőséget mérlegeltek, így

- az egyetemen belüli kétszintű egyetemi és főiskolai jellegű oktatás lehetőségét, főiskolai kar létesítésével, vagy főiskolai képzést követően folytatandó egyetemi képzéssel,
- általános egyetemi jellegű képzést, szakosítás nélkül, amihez szervesen kapcsolódik — posztgraduális formában — a szakközgazdász-képzés,
- egyetemi jellegű képzést, ágazati vagy funkcionális szakosítással. Ezek körül bontakoztak ki a leghevesebb viták, miközben a ma szükségesé vált teendőkre vonatkozó nagy jelentőségű javaslatok eléve többségben egyetértő fogadtatásra találtak. Az eddigi viták tapasztalatairól, személyes benyomásairól, észrevételeiről kérdeztük Berend T. Ivánt.

— Elkészült az a koncepció-nális variáns, amit jó szívvel és megalapozottan tudunk a pártbizottság és az egyetemi tanács elé terjeszteni. Sok vitán vettem részt — tanszéki, kari, bizottsági vitákon —

ahol is kiderült, hogy a heves viták ellenére az eredeti javaslat és az egyetemi közvélemény túlnyomó többsége között nincs áthidalhatatlan ellentmondás. Az előterjesztés, egyébként — az eddigi vitákon

Építőtábori előzetes

Bizonyára sokan tervezgetik már nyári programjait, s mi most ehhez szeretnénk segítséget nyújtani: nehogy kifelejtsek az építőtábori részvétel lehetőségét!

Az egyetemi KISZ-szervezet 8 ország 11 városának felsőoktatási intézményeivel tart kapcsolatot. Ezekből a városokból mintegy 70 építőtáborozót fogadunk, ami természetesen egyúttal azt is jelenti, hogy ugyanennyi hallgatónk — illetve oktatói KISZ alapszervezeti tag! — számára, nyílik lehetőség a külföldre utazásra. Az eddig biztos partnerek és létszámok:

- Szófia 10 fő
- Várna 10 fő
- Katowice 10 fő
- Krakó 10 fő
- Berlin 10 fő
- Moszkva (ez valószínűleg Alma Atát jelent) 15 fő.

Az építőtáborozás — a Szovjetuniót kivéve — három hét munkát és 10 nap üdülést jelent. A kiutazók teljes ellátásáról a vendéglátók gondoskodnak, kirándulások szerveznek és zsebpénzt biztosítanak. (A Szovjetunióban a munka ideje 4 hét.)

A korábbi évekhez hasonlóan idén is megszervezük az NDK-beli munkaakciót kb. 60 fő részére.

Itt a résztvevők talajjavítási, csatornázási munkát végeznek, s 3 heti bérük 400 márka körül lesz. Ebből az ösz-

szegből további programjukat szabadon határozhatják meg. Az építőtábori részvétel feltételeit a KISZ-bizottság ezelőtt két évvel határozta meg:

külföldi építőtáborba az utazhat, aki az egyetemi évek alatt hazai építőtáborban már részt vett. A végső döntés joga a kari vezetőségeké, illetve a KISZ VB-é. (Az NDK-beli munkaakción való részvételnél nem feltétel a hazai építőtábor!)

Külföldi partnereinkkel a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága (NKB) folyamatosan köti meg a szerződéseket, s a jelentkezési lehetőségekről, konkrét feltételekről tájékoztat benneteket.

A hazai táborozási lehetőségekről most sajnos még csak keveset mondhatunk. Az azonban már bizonyosnak látszik, hogy

lesz egy tábor, ahol a külföldiekkel együtt dolgozhattok (valószínűleg Dunakeszin), lesz csak magyarok részére szervezett tábor és továbbra is lehetséges a KISZ KB központi szervezésű táborokban dolgozni.

Reméljük, hogy korábbi kellemes, felejthetetlen tábor-élményeitek felidézve sokan jelentkeztek majd — mind hazai, mind külföldi építőtáborba!

Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága

Pályázat

A matematika tanszék az MKKE és NIM közötti szocialista szerződés keretében kapcsolatot tart fenn a Nehézipari Minisztériummal. Ennek a kapcsolatnak megnyilvánulása, hogy a minisztériumhoz tartozó egyik vállalat, az Országos Köolaj- és Gázipari Tröszt az olajipari témákkal foglalkozó hallgatók kutatómunkáját támogatni kívánja a következő módon:

1. 800,— Ft-os átlaggal jutalmazza az olajipari diplomamunkát. A közepes minőségű 600,— Ft, a jó eredményű 800,— Ft és a jeles

eredményű 1000,— Ft díjazásban részesül.

2. 400,— Ft-os átlaggal jutalmazták a szakközlési munkát. A közepes 300,— Ft, a jó 400,— Ft és a jeles 500,— Ft díjazásban részesül.

3. Úgy a diplomamunka, mint a szakközlési-készítők részére megtérítik az utazási és a szállásköltségeket, számla- ill. jegyigazolás ellenében.

Az érdeklődő hallgatók a részletes tématervet dr. Szép Jenő matematika tanszékvezetőnél kaphatják meg.

is döntő többséget élvező és az előterjesztők álláspontját kifejtő harmadik variáns mellett foglalt állást. Nem kívánt hosszú távra szóló fejlesztési feladatokat előterjeszteni, csak a lehetséges, felmerült fejlesztési irányokban akart állást foglalni. A mai ismeretszint mellett úgy látjuk, hogy az ágazati felkészítés még hosszú ideig elengedhetetlen, amellyel viszont a fejlődés egyre inkább a funkcionális irányba mutat. A viták hozzásegítettek annak tisztázásához, hogy hosszú távon is a két elv egészséges kombinációja a helyes megoldás.

Az eddigi üléseken sok félreértés, tisztázatlanság, részredek került elő, s ebből adódóan nagyon szenvedélyesek voltak a viták. A legtöbb félreértést hosszú távú elképzeléseink okozták, sokan ugyanis arra gondoltak, hogy most egy nagyarányú, mindenre kiterjedő átalakítás veszi kezdetét, amely az egyetemet állandó mozgásban, labilitásban tartja. A vitákon és a viták nyomán azonban világosan leszögeztük, hogy előbb változtassuk meg az egyetemi célkitűzés semmi mást nem szolgál, mint egy lehetséges és mai tudásunk mellett jónak tartott irány megjelölését, amely csupán a most következő években teendő, elengedhetetlenül szükséges — részben központi határozatokkal, részben egyetemi tanácsi határozatokkal kötelezővé is tett — lépéseink, jövőbeni kihatásainak nagy gondolatát segíti. Lényeges ugyanis, hogy ezek ne keresszék a hosszabb távon — mai tudásunk alapján legjobbnak tartott — célkitűzése-

ket. Azt nyilván senki sem képzelteti, hogy a következő húsz évben változatlan maradjon az egyetem. Az elmúlt húsz évben sem volt változatlan. A lényeg, hogy olyan dialektikus egysége alakuljon ki a változásnak és a maradandóságnak, a kontinuitásnak és megújulásnak, ami feldolgozható, ami nem rázza meg az egyetemet, nem állít mindent fejre, szerves előrehaladást tesz lehetővé; építve eddig elért eredményeinkre.

Rövid távú, halaszthatatlan lépéseink közül elsőnek említeném a túlzott specializáció felszámolására teendő erőfeszítéseket. Az oktatáspolitikai határozat értelmében mielőbb szembe kell néznünk ezzel a problémával. 28 szakunk-szakágazatunk van, s akad olyan tanszékünk is, ahol majd 30 tárgyat oktatnak. Ez lehetetlen állapot, az egyetemi képzés rovására megy. Felsőoktatásával mindenki egyetért, csupán kisebb rész kérdéseiben vannak viták, melyek természetesen fontos, megoldandó problémákat érintenek, de érdembeli ellentéteket nem okoznak. Végzős hallgatóink konvertálható tudásanyag birtokában hagyhatják majd el az egyetemet. A szakmai specializálódás természetesen továbbra is megszervezhető. Az alternatív tárgy-blokkok kialakításával többek között ezt a célt kívánjuk szolgálni. Ez olyan rugalmas struktúra kialakítását jelentheti, amely majd nem követeli meg évről évre — egy-egy új tárgy jelentkezése esetén —, hogy a tantervi szervezeti kereteket

(Folytatás a 3. oldalon)

KEN-vetélkedő

KEN 75 KEN 75 KEN 75
KEN 75 KEN 75 KEN 75
KEN 75

FIGYELEM!
KEN-vetélkedő előzetes FIGYELEM!

A hagyományos karok közötti vetélkedő április 30-án délután lesz az aulában. Előzetes feladatok:

1. „Három évtized” karonkénti csoportszíntársító vetélkedő első helyezett darabjának a bemutatása. (Határidő: április 21.)

2. „Ki mit KEN?” címmel maximum 5 perces amatőr film valamint forgatókönyv készítése. (Határidő: április 21.)

3. Különböző magyar diáklapok gyűjtése. A pontozás a fajták száma szerint történik. (Határidő: április 30. de. 10 óra.)

4. Minden kar részére kiosztott napon minden elképzelhető és elképzelhetetlen eszköz és frappáns ötlet felhasználásával reklámozza a KEN-t. Április 21. (hétfő) I. évfolyam. Április 22. (kedd) Iparkar. Április 24. (csütörtök) Ker. kar. Április 25. (péntek) Ált. kar.

5. Figyelem! Az „Adj könyvet egy tanyasi iskolának” akció keretében behozott könyvek száma szerint a vetélkedőre előzetes pontokat szerezhetek! (A könyvek beadásának határideje: március 15.)

6. Készítetek csoportképet a kar hallgatóiról és a karon oktatókról! A kép mérete kötetlen, cél a felismerhetőség. A kép nem tabló, nem montázs, hanem csoportkép legyen. Mellékelve kérjük a negatívot és a képen levők áttekinthető névsorát jobbról balra sítb. A pontozásnál a megjelenő oktatókat súlyozottan vesszük figyelembe. (Határidő: április 21.)

7. A csoportkép készítése egyúttal nagyszerű alkalom a kari induló felelevenítésére (illetve új megtanulására), ugyanis a csapatok a kari induló harsonája mellett kari zászló alatt vonulnak be az aula-árnába. Tehát feladat a kari zászló elkészítése és a bevonulás megszervezése is.

A feladatok végrehajtásához pihent agyakat, eredeti ötleteket és nagy harci kedvet kívánunk! A csapatok egymás elleni ingerlése a harci kedv fokozása érdekében tilos (de nem megbocsáthatatlan).

Szervező Bizottság

Kongresszusi küldöttünk: Szarvas László

Március 1—2-án megtartott MSZMP budapesti pártértekezletén dr. Kahulits Lászlót a budapesti pártbizottság tagjává, dr. Berend T. Ivánt a Propaganda- és Művelődési Munkabizottság tagjává, és dr. Szarvas Lászlót kongresszusi küldöttnek választották.

Kitüntetések a nőnapon

Nónapi köszöntés Foto: Eszes

Bensőséges nőnap ünnepség zajlott le március 7-én az aulában Dr. Szarvas László elvtárs, a pártbizottság titkára köszöntötte a 65. nőnap alkalmából egyetemünk nődolgozóit és hallgatóit. Az ünnepelték nevében dr. Szabados Anna dékánhelyettes mondott köszönetet. Ezután dr. Berend T. Iván elvtárs köszöntő szavai hangzottak el, majd ünnepi plaketteket adott át. A kitüntettek között dr. Molnár Árpádné az Oktatásügyi Kiváló Dolgozója kitüntetést kapta. Emlékplakettet Boér Andrásné, Deák Károlyné, Erdős Ella, Gyenge Erzsébet, Mélykúti Ferencné, Puskás Eszter és Vencel Istvánné kapott. Végül rövid műsor hangzott el, amelyben sikert aratott Vághelyi Gábor a Szegedi Nemzeti Színház magánénekesé és Németh Krisztina. A műsor alatt minden lányt és asszonyt kis Virágos köszöntő. Foto: Eszes

Nónapi köszöntés — mellézközejekkel

„Szeretettel köszöntjük az egyetem nődolgozóit és hallgatóit a nemzetközi nőnap alkalmából” — ez a felirat hívta fel magára a figyelmet az aulában a március 7-i ünnepségen. Az effajta összejövetelek összes kelléke együtt volt itt (ünnepi beszéd, ének, szavaltat), sőt még valami, ami úgy tűnik, már velejárója egyetemünk rendezvényeinek. A zsigibongó mindennapos, megszokott élete, máskor fel nem tűnő zsongása. Csakhogy ez a zsongás meglehetősen felerősödik akkor, ha az aulában szokatlan csend van. Teljesen hatástalan maradt a kis különcség ideje alatt a zsigibongóban is csendesedjenek a zajok.

Lapunkban már korábban is felhívtuk erre a figyelmet, de mindhiába. Esetleg a KISZ is tehetne valamit az ilyen ünnepségeken. Mert bizony az ez alkalommal felköszöntött lányoknak, asszonyoknak elképzelhetően kételyeik támadhatnak. Vajon higgyenek-e az előbb már említett feliratnak, de főképpen kiket takar az a bizonyos többes szám első személyű „köszöntjük”. Azaz, kik köszöntenek? Egyetemi rendezvényről lévén szó, bizvaszt gondolhattuk, hogy az egyetem férfiai mind üdvözlők a nőket. De a zsigibongó éppen nem erről igyekezett meggyőzőni.

TIT ifjúsági szekció

1974. április 30-án alakult meg a TIT Budapesti Szervezetének Ifjúsági Szekciója — Juhász Ferenc, a Pedagógiai és Közművelődési Szakosztály elnökének irányításával — melynek tagjait a budapesti egyetemek és főiskolák hallgatói alkotják. Miért alakult meg a szervezet és mi a feladata? A szekció létrehozása ifjúságvédelmi és politikai szempontból egyaránt rendkívül fontos volt, hiszen többek között a fiatal értelmiség feladata a szakmunkástanulók világnézetének alakítása, valamint műveltségi színvonalának emelése. Ezen túlmenően pedig az is igaz, hogy a TIT-szervezet jelenlegi előadói gárdája lassanként elöregszik, utánpótlása pedig kétséges volt. Nos, ezt a kettős problémát igyekszik megoldani az ifjúsági szekció.

De hogy lehet belőlünk egyetemistákból TIT-előadó? Hiszen ehhez magas szintű szakmai tudás, módszerbeli — és nem utolsósorban — emberismeretre van szükség. Ennek érdekében kezdődött meg 1974 szeptemberében a TIT-előadói tanfolyam, ahol általános elméleti képzésben részesültünk. Ehhez kapcsolódtak a módszertani fórum előadásai is, ahol — az ott összegyűlt TIT-tagoktól rendkívül érdekes módszerekről és tapasztalatokról hallottunk.

A második félév során, márciustól hetente gyűlünk össze a Kossuth Klubban, ahol már önálló foglalkozásokat is tartunk. Mindkét félév során — tapasztalatszerzés céljából — előadásokat hallgathatunk bármely témakörben, ezenfelül a Klub

programjából is válogathatunk. Bár eddig is részt vettünk a TIT-szervezet ülésein, a tanfolyam elvégzése és egy sikeresen levezetett előadás után teljes jogú TIT-tagok leszünk. Mivel a szekció megalakulása után rögtön megkezdte munkáját, természetesen, hogy felferültek bizonyos kezdeti nehézségek. Így pl. kevesen tudták, hogy a csoport egyáltalán létezik. Ennek egyik következménye az volt, hogy nem sikerült megfelelő kapcsolatot teremteni a többi budapesti egyetemmel és főiskolával s így a szervezetnek mintegy 90%-át az MKKE hallgatói alkotják. Nem volt tökéletes az előadások megszervezése sem. Ezeket a hibákat természetesen igyekeztünk a továbbiakban korrigálni.

Céljaink mindezen túlmenően a Nyári Nemzetközi Szabadegyetem szervezésében való részvétel, valamint kapcsolattelvével a vidéki ifjúsági szekciókkal. Ösztől pedig valamennyien szeretnénk a szakmunkástanulói intézetekben patronáló, illetve előadói munkát végezni, mégpedig oly módon, hogy egy-egy klubot vegyes összetételű csoportok (különböző egyetemek, főiskolák) 8—9 előadássorozattal vezessenek.

Mivel idén újraindul a TIT-előadói tanfolyama, ismét lehetőség nyílik jelentkezésekre, melyet 1975. március 26-ig lehet leadni a pedagógiai tanszéken (I. emelet 126.) A jelentkezőknek 1975. március 27-én este 6 órakor az egyetemen részletes tájékoztatást tartunk.

K. N.

Téli népművelési gyakorlat '75

A téli népművelési gyakorlatról egy ismerősömtől hallottam először. Olyan lelkesen mesélt élményeiről, hogy bennem is felkeltette az érdeklődést.

Novemberben kezdődtek a gyakorlatot előkészítő előadások, amelyek a közművelődés különböző kérdéseivel foglalkoztak. Maguk az előadások is nagyon érdekesek voltak, volt olyan, amelyik után a leglelkesebbek és legkitartóbbak éjjel 11-ig vitáztak az előadóval.

Az előadásokon való részvétel illetve aktivitás alapján került kiválasztásra az a 26 fő, aki február 10 és 21 között más egyetemek hallgatóival együtt különböző vidéki városokba és falvakba utaztak a gyakorlatra. Az egészest a Népművelési Intézet szervezte azzal a céllal, hogy az egyes egyetemek hallgatóit megismertesse a rájuk váró népművelési feladatokkal, és a vidéki kulturális élettel.

Természetesen többségünk egészen máshova fog menni dolgozni, mégis rendkívül hasznos volt egy kicsit „kitekinteni” a világra, hiszen az itt szerzett tapasztalatokat az egyetemi oktatás nem pótolhatja.

4—5 fős csoportok mentek egy helyre, lehetőleg különböző egyetemről összeválogatva, ami nagyban hozzájárult a gyakorlat sikeréhez, ugyanis

esténként parázs viták alakultak ki a látottakról hisz voltak dolgok, amiket például a „műszakis” vagy „orvosis” másképpen látott.

A pesti egyetemek között gyengé a kapcsolat, a gyakorlat viszont alkalmat adott a kapcsolatteremtésre, például néhányan részt vettünk más egyetemek vitáján melyeken megvitatták a tapasztalataikat.

En negyed magammal Sárobgárdon voltam, ahol aktív kulturális élet zajlott a Művelődési Központban, amivel inkább a fiatal, lelkes igazgatóknak volt köszönhető. Pedig ő nem is erre a pályára készült. Matek — fizika szakot végzett az egyetemen és utána ment el népművelőnek. Sárobgárdra kerülése után bátran újított, sok új szakkört, művészeti csoportot szervezett munkatársai segítségével. Nem volt könnyű dolguk, mint mondta, szinte házról-házra járva szervezték az embereket, mert egy plakát hatására Sárobgárdon még nem sokan mennek el a Művelődési Központba. Természetesen a község kulturális élete nem csak a népmű-

velőktől függ, és e téren még igen sok a tennivaló. A vidéki értelmiség jelentős része nem sokat tesz a közművelődésért, sokan közülük kispolgári életet élnek.

Voltunk családlátogatásokon,

beszélgettünk a község gazdasági és közéleti vezetőivel, az emberek általában mindenütt szívesen beszéltek a problémáikról, sok helyen azonnal búsultak el fölünk, hogy mielőtt visszamegyünk Pestre még egyszer látogassuk meg őket és meséljük el nekik tapasztalatainkat.

Részt vettünk egy zárszámadáson ahol, éppen a szomszédos tsz-el való egyesítésről szavaztak a tagok, meglátogattuk a Videoton Sárobgárdra kihelyezett üzemét, ahol tv-alkatrészeket szereltek össze. Sétáink során beszélgettünk a falu szélén lakó egyedülálló öregekkel, akik 5—600 forintos nyugdíjukból élnek, a háztájt pedig nincs aki megművelje.

Találkoztunk néhány nagyon lelkes emberrel, ilyen volt például a járási főügyész, aki 50 éves kora ellenére a község egyik legaktívabb embere. Hangversenyeket szervezett diploma előtt álló fiatal művészeknek, vonósnyest alakított helybéli amatőr zenészekből, néhány lelkes társával tenispályát építettek társadalmi munkában; élmény volt a vele való találkozás és beszélgetés.

A tapasztalatok, viták kapcsán sok új gondolat is felmerült bennünk, ezeket, valamint általános benyomásainkat egy 5—10 oldalas beszámolóban kellett összefoglalnunk.

Ezt először az egyetemen a pedagógia tanszék bírálta el, majd a Népművelődési Intézetben keresztül elküldték a dolgozatokat az illetékes megyei tanácsnak és településnek. Reméljük az illetékesek közül lesznek akik felfigyelnek észrevételeinkre, hisz a kivülről szemével olyan dolgokat is észrevehettünk, amik másnak elkerülték a figyelmét.

A népművelési gyakorlat azt hiszem

minden résztvevő számára nagy élmény volt, ha mi nem is tudtuk az esetleges látott hibákat megváltoztatni, (volt olyan résztvevő is, akinek ez volt a szándéka) minket kicsit megváltoztatott ez a 10 nap, bebizonyította hogy felelősséget is jelent egyetemistának lenni, jobban fel kell készülni a ránk váró szakmán kívüli feladatokra.

Nagy Gyula

Koncerten (Fotó: Eszes)

„Csak a kezdeményezés hiányzik”

Kollarik elvtársnő „Emlékezés a NÉKOSZ-ra” c. riportban elhangzott gondolatai bennem is további gondolatokat ébresztettek. „A mai dologi feltételek kedvezőbbek, amely alapja lehetne a még hatékonyabb kollégiumi életnek, de azt hiszem egy kicsit elkenyvelmesedtünk...”

Amikor a mi kollégiumunk korszerűen berendezett lakószobáit, közösségi helyiségeit járom, gyakran magam is arra gondolok, milyen jó is ma fiatalnak lenni. Azután ha egy-egy nagyon elhanyagolt szobába lépek, akkor szinte fizikai fájdalmat érzek. Miért nem tudjuk a kollégium szerepét, az itt található javak megbecsülésére, kulturált életre nevelni valamennyi kollégistát. Miért ragyog az egyik szoba, abban akár egy házaspár is lakik, mint Erős Pálék és mint Gorcsivkin Szojánék, vagy ahol csak lányok az L-507-ben, vagy csak fiúk az F-412-ben laknak. És miért elhanyagolt a másik. Itt nevetek nem említek, mert sajnós ez nem minimális kivétel.

De ez csak az anyagi oldal, mondhatná valaki. Miként állunk azonban a politikai-erkölcsi kérdésekkel? Hány kommunista kollégista vállalja pártmunkaként a kollégiumi politikai-társadalmi-kulturális élet fellendítését? Fiatalok között élek, és naponta tapasztalom, hogy csak a kezdeményezés hiányzik, mert többségük fogékony a jóra. Hány fiatal tudnánk megnevezni, aki önkéntesen segíti a kollégium gazdasági munkáját (omtalanítás, kiállítás, közösségi rendezvények szervezése egészen a kollégiumi esküvőig.)

Egyetérték Kollarik elvtársnővel, mikor azt írja, hogy elkenyvelmesedtünk. Tehát mi idősek és fiatalok együtt. Úgy érzem, sem a pártszervezetek, sem a KISZ-szervezetek nem tekintik közvetlen feladatuknak a kollégiumi élettel való foglalkozást.

Javasolom, hogy a következő hetekben, amikor sor kerül a pártszervezetek munkatervének összeállítására, foglalkozzanak ezzel a kérdéssel is. Adjanak olyan pártmegbízást a kollégiumban élő fiataloknak, hogy élesztői legyenek a kollégiumi életnek, a kollégiumi demokratizmusnak, kollektivizmusnak, a NÉKOSZ pozitív hagyományainak.

Kádár Imréné koll. gondnoka

BEFÜRÖDTEK

Az utóbbi napokban szájról-szájra jár egy mondás: „Két kollégista mosakodik Törökbálinton: Te, köpjél már szembe légszives!” A szomorú az, hogy ez nem vicc, s nem a valóságtól teljesen elrugaszkodott agyszülemény. Hogy kissé erős ez így? Nem tudom, hogy más mit szólna, ha egy teljes héten nem tudna mosakodni, vagy inni, egyszerűen azért, mert nincs mivel, illetve nincs mit. Jó, ez utóbbit még csak meg lehet oldani, ott a sör. De sörben mosdani...? Nincs rá keret. Nem szükséges több magyarázat. De miért nincs víz? Arra sines keret? Nem lehet. Mégis 400 kollégistának nincs biztosítva az alapvető tisztálkodási feltétele. Nemrég egy héten át, majd napokra nem volt vízünk, sem a WC-ben, sem a mosdóban, és sehol a kollégium épületében. Talán nem szükséges külön esetelni a helyzetet. Ide már a KÖJAL kell. Még szerencse, hogy az egyik közeli házban megengedték, hogy lavórban, vödörben, kannában (ki, hogy tudja), hordják onnan a vizet a kollégisták. Kedves gesztus, de hát ez sem megoldás; testedzésnek, erősítésnek kitűnő ugyan, de ez a víz hamar elfogy.

Mint a kollégisták elmesélték, olyan is előfordult, hogy napközben van víz, reggel, este nincs. Napközben, amikor mindenki az egyetemen van, s reggel, este, amikor mindenki áhitozza a frissítő, felüdítő vizet. A kollégium igazgatója is igyekezett már eddig is mindent megtenni. Fordultak már fűhöz-fához, de főként az illetékeseknek vélt emberekhez, eredmény azonban semmi. Most már odáig jutottak, hogy levelet írnak a KÖJAL-nak, s hátha akkor történik valami. Szerkesztőségünket is megkérték, hogy tegyük szívesen panaszukat. Igyekeztünk segíteni (e cikkkel is), de sajnós vizet nem tudunk fakasztani. Bizunk viszont abban, hogy akik tudnak tenni valami kézzelfogható (sokkal inkább testtel érzékelhető) dolgot, kérjük ne mulasszák ezt el. Feltéve, ha nem akarják meggyászni torokból hallani (Kovács Kati helyett), az „Add már uram az esőt” című népszerű fohászt. Mert már csak ez van hátra.

(B. I.)

HÍREK

Összoktatói értekezlet lesz március 17-én, délután 2 órakor a II. előadóban.

Pártszervezeteink feladatait tárgyalja meg a párt-végrehajtóbizottság március 14-én a határozott idejű munkaviszony bevezetése keretében elvégzendő mentesítések előkészítése és végrehajtása területén. Ezen a végrehajtó bizottsági ülésen tárgyalja meg a testület a tavaszi ünnepségek politikai és szervezeti előkészítésének feladatait.

Egyetemi oktatáspolitikánk fő fejlesztési irányait terjeszti dr. Berend T. Iván a pártbizottság elé március 14-én délután 2 órakor.

Egyetemünk KISZ-bizottsága a március 15-i ünnepségre az egyetemi klubban rendezi meg 14-én este 7 órakor. Műsort egyetemünk irodalmi színpada ad.

Foto: Burger Ferenc

300 forintért könyv a tanyasi iskolának

Papírgyűjtők a könyvtárban Foto: Petrich Akos

A könyvtárban sok fiatal dolgozik. Tavaly februárig a könyvtári KISZ-tagok a dolgozó alapszervezethez tartoztak.

Szervezési és időegyeztelési problémák miatt határozta el a különválást. Az új alapszervezet 20 fő körüli létszámmal alakult meg. Azóta számos nagyszerű ötletet valósítottak meg. Ezekről beszélgettem Rucskai Kláival, az alapszervezet titkárával.

Nagyon fontosnak tartottuk, hogy jó közösséget formáljunk az alapszervezet tagjaiból, ezért is kértük a különválást. Azóta sokkal jobban tudunk együtt dolgozni.

Milyen feladatokat oldottak meg azóta?

Természetes, hogy részt vettünk az egyetem KISZ-munkájában, a vezetőképzésen, az ifjúsági parlamenten, a politikai előadásokon. Ezenkívül saját programokat is szerveztünk. Önerőből tartunk szakmai előadásokat, rendszeresen tanulmányozzuk más könyvtárak munkáját. Egyes levelet kaptunk a miskolci Földes gimnázium diákjaitól. Az egyetem életéről kértek anyagot egy kiállításhoz. Természetesen szívesen segítünk nekik. A KISZ-naplóban írjuk meg hívójukat a kiállításra. A felszabadulás 30 éves évfordulójára vetélkedőt szerveztünk, amelyen a könyvtár sok dolgozója vett részt. A XI. pártkongresszus tiszteletére minden tagunk 20 óra társadalmi munkát ajánlott fel, amit már el is végeztünk. A könyvtár katalógusait húsz éve nem takarította ki senki. Hát ezt csináltuk! mi meg munkaidő után, társadalmi munkában. Azóta nem könyvéig porosan mennek ki a diákok a katalógusterekből. Láttuk, hogy a könyvtárban

sok a felesleges papír, jött az ötlet, összegyűjtöttük. A 16 mázsa papír árából 300 Ft-ért könyvet vettünk a tanyasi iskolának, a maradékot jutalmazzuk a házi ünnepekre fordítjuk.

A tanyasi iskolának gyűjtött könyvek rendszerezésében is nagy munkát végeztek.

Igen, még nem is vagyunk teljesen készen. Minden könyvről katalóguscédulát készítünk, témák szerint rendszerezjük őket, a könyvekbe beragasztjuk a sarokfület, a használt könyveket átkötjük. Ha végzünk, teljesen szabályos kis könyvtárat fogunk átadni az iskolának. Mindenki lelkesen dolgozik ebben az akcióban, pedig a 21 tagból kb. 17 továbbtanul, vannak családok is.

Ez a lelkesedés nagyban Klári érdeme — mondja Csonka Éva. — Szinte a semmiből teremtett KISZ-t. Ma már több a jelentkező, mint a munka. Mindenki saját feladatának is érzi, hogy az alapszervezet jobban dolgozzon. Hasznos és értelmes feladatokat tűzünk ki, és ezeket lelkiismeretesen végrehajtjuk.

Ebben az alapszervezetben mindenki megdolgozott azért, hogy jövőre is KISZ-tag maradjon.

Molnár Gabi

A MOSZKVAI ELEKTRONIKUS VEZÉRLŐBERENDEZÉSEK INTÉZETÉNEK MUNKATÁRSÁVAL

Napjaink talán egyik legígéretesebb, és kétségkívül leguniverzálisabb matematikai-számítástechnikai módszere a Monte-Carlo módszer, vagy más néven a sztochasztikus szimuláció. Néhány éve egy magyar származású amerikai professzor tartott előadást Pesten a számítógépek felhasználásáról, s elmondta, hogy leszámítva a közvetlen adatfeldolgozást, a számítógép-felhasználás 90 százalékát náluk a szimulációs módszer alkalmazása teszi ki a fennmaradó 10 százalékánál pedig nem vették észre, hogy jobb lett volna a szimulációt alkalmazni.

A módszer alapötlete Neumann János világhírű matematikustól származik. Lényege, hogy a probléma megoldásán ez esetben nem egy zárt formula — melynek alakja különböző feltételek esetén nagyon eltérő lehet, ha egyáltalán létezik ilyen formula — hanem egy program, amely a számítógépen való lefutása során a minket érdeklő szempontok szerint invitálja a rendszer működését. Így megállapítható, hogy a rendszer, paramétereinek különböző értékei esetén milyen „eredményességgel” működik.

A módszer hátránya a sok előnye mellett, hogy általában elég sok gépidőt igényel.

A szimuláció nálunk is gyorsan terjed. Az egyelőre elég szűk magyar nyelvű szakirodalmának nagyobb része N. P. Buszlenko akadémikus nevéhez kapcsolódik. (Bonyolult rendszerek szimulációja, Monte-Carlo módszer stb.)

A név innen volt ismerős, mikor fiánd, V. N. Buszlenkónál kezdtem el rendszeres hallgatni az előző félévben a Moszkvai Gazdaságstatisztikai Főiskolán. Hazautazásunk előtt csináltam ezt a riportot, mint a legérdekesebb tárgyunk előadójával.

— Min dolgoznak most?

Beszélgetés V. N. Buszlenkóval

A programozás automatizálásán. Ebben kulcsszerepe van a szimulációnak, mint univerzális módszernek. Az élet legkülönbözőbb és igen bonyolult jelenségeinek tanulmányozására lehet szimulációsmodell készíteni. A probléma itt az, hogy elég nagy munka egy ilyen modell gépen lefutatható formában való felépítése, s ha változik a feladat, többnyire új modell felépítésére kerül sor, holott ez elkerülhető lenne, ha már az első modell bizonyos általánosabb szempontok szerint építették volna fel. Ily módon nem érdektelen hát a modell felépítésének módja, formája, hiszen az adott jelenségre sokféleképp lehet modellt konstruálni. Jól megválasztott, és egységes elv szerint felépített modellek esetén, ezek programkönyvtárszerű felhasználása is lehetővé válik. Így felhasználhatjuk a más által írt modelleket is feladatunk megoldására. Ilyen

egységes forma a feladat szakaszokként lineáris aggregát formájában való felírása. A szakaszokként lineáris aggregát matematikai séma, mely egybefogja a közönséges differenciál egyenleteket, a tömegkiszolgálási modelleket és a véges automaták elméletét.

Ilyen egységes elv mellett elképzelhető a programozás teljes automatizálása, azaz minden előkészítés nélkül, akár egy háziasszony is meg tudja majd oldani a problémáját számítógépen. Ehhez csak egy úrlapot kell kitöltenie, ha a feladat például egy tömegkiszolgálási rendszer modellezése, meg kell adni a csatornák számát, azt, hogy milyen sűrűn jönnek az igények, mennyit hajlandók várni, az egyes kiszolgálási idők valószínűségeit, a többi már az előre kidolgozott programrendszer dolga. Végered-

ményben ebben semmi csodálatos nincs: a televízió is egy nagyon bonyolult masina, mégis szinte bárki tudja használni.

Miben különbözik ez pl. a szimulációs nyelvektől?

Nem az előbb vázolt út az egyetlen, melyen megkezdődött a szimuláció modellépítés munkájának megkönnyítése. E célból hozták létre a szimuláció programnyelveket, például a GPSS-t. Mint ahogy programozni sokkal egyszerűbb pl. FORTRAN nyelven, mint gépi kódban, ugyanígy GPSS-ben sokkal egyszerűbb szimuláció modell felépíteni, mint pl. FORTRAN-ban. 10—15 utasítással le lehet írni egy olyan rendszer működését, mely FORTRAN-ban leírva 150—200 utasítást igényel.

Mindamellett a fent említett módszer az automatizálás magasabb fokát jelenti, mert pl. a GPSS-ben való modellépítés továbbra is feltételezi az algoritmus-készítés alapos ismeretét, és nem utolsósorban a GPSS, mint programnyelv szabályainak ismeretét, mindehhez már elég komoly előképzettség kell.

Ön közgazdasági jellegű egyetemen tanít. Véleménye szerint a matematika mely részei szükségesek a leendő közgazdák számára, s mely részei csak ismeret, s mely részei készség szintjén?

A matematika az összes tudomány királymőve és szolgáltatója. A tudományokkal foglalkozóknak feltétlenül ismerniük kell a matematikát. A korszerű ismeretekkel rendelkező közgazdásznak a klasszikus alapokon kívül, mint az analízis, jól kell tudni a valószínűség-számítást, a sztochasztikus folyamatok elméletét, a rendszerelméletet, vagy épp a bonyolult rendszerek elméletét. Ezenkívül „tegező viszonyban” kell lenni a számítógéppel, dolgozni kell az algoritmikus nyelveken, alkalmazni kell tudni a különböző közelítő módszereket. Manapság leginkább a matematikai statisztikai modellezés, a szimuláció válik a legnépszerűbbé, s nem véletlenül. Ezért úgy vélem a szimuláció módszert készség szintjén kell tudni, s pl. a differenciálegyenleteket elég csak ismeret szintjén tudni.

Egy jó közgazdásznak ismerni kell a kibernetikát. Viszont, hogy igazán érte elveit, ismernie kellene azokat a biológiai, fizikai stb. elveket, melyek szintén szerepet játszottak a kibernetika létrejöttében. Mi erről az ön véleménye?

4—5 év alatt nehéz ilyen tudást adni, a másik oldalról, meg akit érdekli, maga megtanulja. Az egyetemen az embernek azt kell megtanulnia, hogy önállóan tudjon el-sajátítani tudományágakat, és ehhez kell például a matematikai felkészítés.

Mikor választotta ki a témát, amellyel elindult tudományos pályafutásán?

Harmadéves koromban írtam az első tudományos munkát, tudományos diákkörben. „Városi autóforgalom modellezése” címmel. Azóta az egész életem a modellezés, ebben az irányban fejlődök.

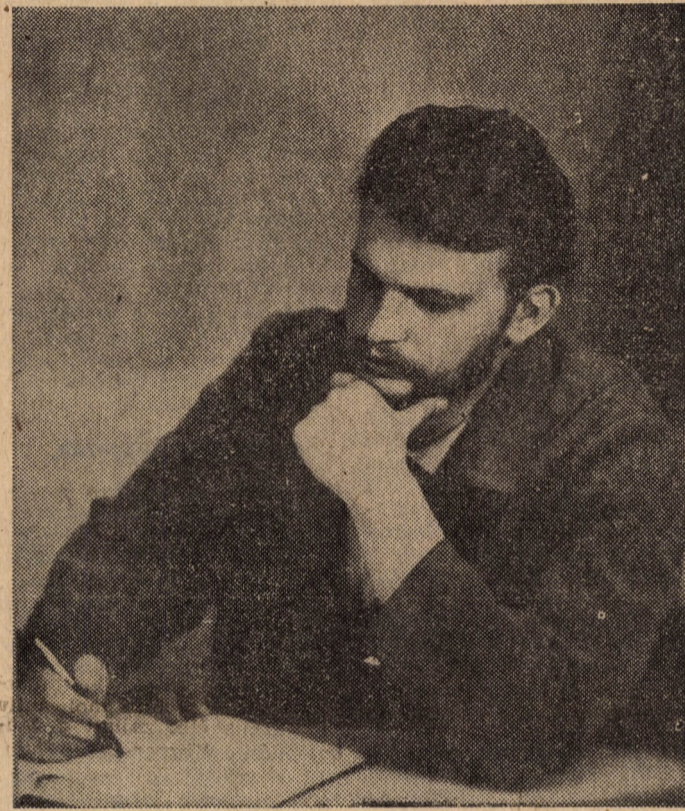
Miért tanít a munkája mellett?

Erre talán kissé tréfásan így válaszolnék: a gyümölcsöt akkor kell a fáról levenni, és a vendégnek kínálni, amikor épp megérett. Így vagyok tudományos eredményeimmel is — nem várok 5—10 évet, hogy elismert kutató legyek, s meghívjanak előadásokat tartani, hanem most frissben igyekszem megmutatni, születés folyamatomban. S manapság egyébként is gyorsan elválnak a kutatások eredményei.

Talán a legfontosabb, amit szem előtt kell tartani, hogy a tanuló nem tartály, amit meg kell tölteni, hanem fájllya, amit meg kell gyújtani.

Köszönöm a beszélgetést.

— Ön köszönöm. S kívánok sok sikert a magyar diákoknak a tanulásban és magánéletükben! Mindenek előtt pedig optimizmust!

V. N. Buszlenko

FÓRUMRÓL FÓRUMRA

Képzési rendünk fejlesztéséről, az eddigi vitákról nyilatkozik a rektor

(Folytatás az 1. oldalról)

állandóan igazgassuk, hiszen ezek tulajdonképpen kiemelhető, beilleszthető blokkok. Az alternációval érhető el a funkcionális, és az ágazati ismeret rugalmas és a hallgatók önálló választását lehetővé tevő kombinációja is, (közlekedési szakos hallgató, ipari vagy számítástechnikai blokkot is felvehet, ipari tervezés és szervezés szakos hallgató, áruforgalmi vagy pénzügyi alternációt stb). Ennek keretében ugyanakkor az individuális képzés kiszélesítésére is lehetőség nyílik. A kiemelkedő képességű hallgatók az alternatív blokkok keretében egy-egy tanszékhöz, oktatókhoz kapcsolódva speciális képzési program alapján dolgozhatnak témájukon.

Ugyancsak alapelv a funkcionális erősítése, nem szaktárcákra képezünk, hanem közgazdasági feladatkörökre. Egy-egy ágazaton belül mind nagyobbá válnak a különbségek a különböző feladatkörök között. Viszont 10—20 éves távlatban sem halványodik el olyan mértékben az ágazati jelleg, mint többen vallják, mindenképpen a két elv kombinációjában kell tehát gondolkodnunk.

További lényeges javaslat, hogy továbbfejlesztve képezzünk egyetemi jellegű kilenc félévben javasoljuk egységesíteni képzésünk időtartamát. A jelenleg fennálló szintkülönbségeket elvileg mindenki ismeri, gyakorlatilag azonban nem veszünk tudomást létezésükről. Pedig elég csak arra

gondolnunk, hogy egyes szakokon négy év, más szakokon öt év a tanulmányi idő. Vagy itt vannak az egy nyelvet és két nyelvet tanulók. A módszertani alapozás sem egységes. És még nem is beszélünk a szaktárgyakról. A szintkülönbségek egységesítése — a magasabb szinten! — az elkövetkezendő évek egyik legfontosabb feladata.

25 éve vagyok az egyetemen, de talán nem túlzás ha hangsúlyozom, kevés példáját látam mindenkit érintő, nagy horderejű kérdésben olyan széles körű vitának, mint a jelenlegi. A javaslat kialakításában igen sokan vettek részt, a tervezetet minden tanszék megvitatta, bárki elmondhatja a véleményét, az összes állami és társadalmi fórumot végigjárva kerül összekötői értekezlet elé, s majd csak ezután dönt az egyetemi tanács. Ennek elnevezése — s ezt nem is akarom titkolni — lehangoló volt, hogy néhányan a demokráciát kérték számon a vezetőségtől. Vitára bocsátott javaslatainkat egységesen úgy állították be, mintha az egyetem vezetése rákényszerítene akarát a közösségre. Furcsa módon néha az alternatív megoldási lehetőségeket megfogalmazását és vitára bocsátását is antidemokratikus módszernek nevezték. A helyenként jelentkező lehangoló elemek ellenére mégis igen jónak és nagyon hasznosnak tartom a vitákat. Az is hasznos volt, hogy egyes kérdéscsoportokat erősen polarizáltak az álláspontokat. Mindez segített a követke-

sebb végiggondolásban, és körültekintőbb kidolgozásban.

A különböző fórumokon az egyéni vélemények, részérdekek, esetleges sértődöttségek amúgy is kirostálódnak, kiszűrődnek és kialakul az egységes, a többség által óhajtott, tehát megvalósítható álláspont. Az eddigi viták során többször megfogalmazódott az a nézet, hogy továbbfejlesztésünk irányának kijelölésében még nem tudunk éretten dönteni, további vizsgálódásra, különböző variációk részletes kidolgozására is szükség lenne. Amíg viszont ezzel foglalkozunk, addig rövid távú lépéseinket sincs mihez hangolnunk, egyelőre tehát ne csináljunk semmit! A bizottság többsége és magam is úgy érzem, hogy az egész egyetemre nézve veszedelmes lenne, ha elodáznánk döntésünket. Hosszú évek óta tartó fejlesztési folyamatunkat még ebben az évben le kell zárni, ha még éveikig különböző variációkon dolgozatnánk, nem tudnánk azokat az elengedhetetlenül szükséges, az élet által ránk kényszerített lépéseket megtenni, melyek halasztása egyre ellentmondásosabbá tenné oktatásunkat. Másrészt nem tudnánk azokkal a tartalmi tananyag, oktatási kérdésekkel foglalkozni, amelyekhez már eddig is hozzáláttunk, de amelyeknek egyre inkább munkánk középpontjába kell kerülniük. Ezekkel ideiglenesen foglalkoztunk, de a kívánatosnál szerényebb mértékben.

Az egyetem hívatott vezető testületeinek elegendő infor-

máció áll a birtokában ahhoz, hogy a fejlesztés irányát egyértelműen megjelöljék, és az elmúlt évben végzett rendkívül szerteágazó, kiterjedt munkálatok alapján a közvetlenül szükséges tennivalókra vonatkozó javaslatokat előterjesszük. Foglalkoztunk jelenlegi képzési rendszerünk, hazai főiskolánk, szocialista és nem szocialista országok közgazdász képzésének tapasztalataival, régebben végzett hallgatóink körében felméréseket készítettünk, feltérképeztük a hazai gazdasági szakemberképzést, támaszkodtunk az Országos Tervhivatali távlati, szakemberszükségleti számításaira, figyelembe vettük oktatóink javaslatait, észrevételeit. Remélem, hogy mihamarabb megszületik az elvi döntés, és a végleges koncepció elfogadása után kialakul az az egység, amelyre építve megindulhat a részletes előkészítő, kidolgozó munka. A tantervi munkákat is demokratikus módon készítenénk elő; a központilag elfogadott tantervi kereteket, a karok és a tanszékek munkálják ki, hogy végül az egyetemi tanács végezze el az összegeztést. De ez már nem zavarná tartalmi, tananyag-korszerűsítési, tanszéki, oktatási kérdésekre összpontosító figyelmünket. Azt hiszem, hogy most folyó munkálataink nemcsak lényeges fejlesztési kérdések megoldását, lezárását szolgálják, de a munkahelyi demokrácia jó iskolái is.

— Ft —

Szász János

Szemlélet

Házunk pincéjében már évek óta lakatosműhely van. A barkácsolni vágyók néha lejárogatnak, hiszen itt — aztán mindenféle szerszám megtalálható. A múltkoriban én is lementem valamit fűrészelni, s ekkor történt egy inkább tanulságos, mint meglepő eset.

Egy hölgy jött a mesterhez a javításra beadott bádogdobozáért, melyen festett kínai figurákat lehetett látni. A hölgy igen bőbeszédű volt, szóval is tartotta a mestert, én pedig hol fűrészeltem, hol rájuk figyeltem. Fizetésre került a sor, a hölgy vállveregetően rám nézett, s megkérdezte a mestertől:

— Az öcsi is segített?
— Ja, dehogyan, ő egyetemre jár, mérnök lesz, — válaszolta a mester.

— Ezer bocsánat, nem akartam megsérteni — mondta a hölgy, majd egy darabig még mentegette magát.

Közben az is kiderült, hogy nem a műszakira, hanem a közgazra járok, s az is, hogy a lánya itt végzett két évvel ezelőtt. Rövid eszmecsere következett a közgazdász szakmáról, mely szerint jelenleg a legjobban fizetett. A mester ejtett még néhány szót a fizikai munkások helyzetéről, majd a hölgy elbúcsúzott és eltávozott.

Ez a magatartás sajnos még tipikus!

— B —

„Érte haragszom, nem ellened”

A KISZ-szervezetről lapunkban folyó vita során a kérdés végső soron így vetődött fel: A meglévő hiányosságok okát az emberekben vagy a szervezetben kell-e keresnünk? S mielőtt véleményemet leírnám, egészen röviden hadd utaljak Sas István cikkének egy megjegyzésére, melyben ő filozófiai képzettségünk alapvető hiányosságait említi. E hiányosságok létezésével én is egyetértek, az általa hozott példával azonban már nem. Nem feltétlenül idealizmus, ha a bajok gyökereit esetleg az emberekben keressük (ott érdekes keresni, ahol vannak). Túl egyszerű lenne a világ jelenségeinek olyan felosztása, hogy az emberekkel kapcsolatos dolgok szubjektívek, míg a „viszonyok”, „struktúrá”, „szervezet” stb. kifejezésekhez az objektív tényezőket rendeljük hozzá. Hiszen a dialektika — ami mindnyájunk által elfogadott és helyeselt módszer — lényegéből következő: ami egyik viszonylatban ez, az más viszonylatban lehet az, ami tehát egy helyen szubjektív, a dolgok más rendszerében lehet objektív tényező. E kis kitérőre azért volt szükség, mert fennáll a veszély, hogy olyan dolgokra sűjtjük rá könnyedén az idealizmus bélyegét, melyek nem azok.

Ezek után vizsgáljuk meg a problémát először

S ha már a követelményeknél tartunk, néhány szót feltétlenül ejteni kell a vállalásokról.

A vállalások és a mozgalmi év bevezetésével megteremtődött a reális lehetősége annak, hogy az alapszervezetek értékeljék az egyes tagok munkáját, s ennek során döntsék arról, ki legyen továbbra is a KISZ tagja és ki nem? Ez azonban csak lehetőség, s gyakorlati megvalósulásához a szemléletmód alapvető változása is szükséges lenne, aminek jelenleg kevés jelét lehet látni. Ez megnyilvánul maguknak a vállalásoknak a milyenségében is. Ismeretes, hogy az alapszervezetek milyen vállalásokat is elfogadtak — kezdve olyan „vállalásokról”, mint a politikai események figyelemmel kísérése, egészen a KISZ-bizottság számára végzett gépelésig bezárólag —, melyek lényegében semmi többletet nem jelentenek ahhoz képest, amit egy „átlagos” egyetemi hallgatótól elvárunk. S még azt is meg lehetne említeni, hogy egyesek már decemberben elfelejtették, hogy mit vállaltak! Valószínűnek látszik, hogy az alapszervezet — kivívó esetektől eltekintve — nem fogja egyik tagját sem kizárni a szervezetből, még akkor sem, ha az nem csinált semmit. Hiszen „ő sem volt rosszabb, mint a többiek”. Ez persze egyelőre csak feltételezés, hiszen az értékelő taggyűlések még hátra vannak.

A szervezettel kapcsolatban — akár tetszik, akár nem — felvetődik az igény: Csak azok legyenek a KISZ tagjai, akik valamilyen szempontból — s itt megint a hármas követelmény: Politikai, szakmai, emberi — többek, jobban felkészültek azoknál, akik nem tagjai a szervezetnek. Csakis így érhető el, hogy rangot minősítést jelentsen az, hogy valaki a KISZ tagja, s ne valamiféle állapotot! Vizsgálhatjuk a szervezetet úgy is — s gyakorlati szempontból ez reálisabb —, hogy a KISZ tömegszervezet jellegét adottságnak vesszük, eltekintünk attól, hogy ez így jó-e vagy sem, s figyel-

azért, mert rossz az információáramlás, hanem mert nem érdekli őket. Ellenpéldákat — jó példákat — lehet hozni, s jó is, hogy vannak ilyenek, de azért meg lehetne kérdezni, hányan tudják, hogy végleg mienk a KISZ KB vándorújságja (s főleg azt, hogy miért?), hányan tudják, ki az egyetemi KISZ-titkár stb. Tehát az az ellentmondás áll fenn, hogy a KISZ-vezetők „saját levélükben főnek”: A szervezetért dolgoznak, de végül is az eredményekről jórészt csak ők tudnak, s az eredmények „magukért” vannak. Hiába van TKR, hiába van Pol.-staféta, s még lehetne sorolni: a rendezvényeket, megmozdulásokat ugyanazokat az arcokat látja az ember. Még talán a pol.-táborok azok, amelyek a legtöbb embert megmozgatják, bár ezek hatásfoka sem kielégítő.

Vita

műnkét a jelenlegi helyzet elemzésére fordítjuk. Ily módon megállapítható, hogy a KISZ-szervezet a demokratikus centralizmus elvén felépülve — szinte tökéletes! Megvannak a szükséges bizottságok, a KISZ képviselői minden, a hallgatókat érintő kérdésbe beleszólhatnak, ott vannak a tanszéki értekezleteken, s még az információáramlás (ez gyakran használt csúnya kifejezés) is biztosítva van, hiszen reszortértekezletek (szinten gyakori és csúnya szó) is gyakran vannak.

Hol van akkor a probléma? Ott, hogy a KISZ-tagokat nem érdeklik ezek a dolgok, nem igénylik a tájékoztatást. S így érkezünk el

a személyi tényezők,

pontosabban a vezető és vezetőket viszonyának kérdéséhez. KISZ-vezetőink többsége lelkiismeretes és nagy munkát végez, mégis az a vélemény, hogy „maguknak csinálják a KISZ-t”. S ez alatt nem azt értik elsősorban, hogy önző érdekből, karrierizmusból — néha ezt is, de nem ez a jellemző —, hanem elsősorban azt, hogy a tagokért, a szervezettel dolgoznak ugyan, de végül is mégiscsak maguknak, mert a tagok nem ismerik munkájuk eredményét, s nem

Mégsem elsősorban a KISZ-tagokat kell elmarasztalni, hanem a vezetőket munkájukat — a passzivitás ugyanis csak következmény, nem ok —, hanem azokat a KISZ-vezetőket, akik „nem akarnak” erről a passzivitásról tudomást venni, s dolgoznak tovább, mintha minden a legnagyobb rendben volna.

Még egy jelenségre hívnám fel a figyelmet, s ez az, hogy egyes KISZ-vezetők kisajátítják a „kommunista” jelzőt, úgy vélik, hogy a vitákban nekik a KISZ-t „meg kell védeniük”, s erre már e vita során is volt példa (gondolok itt a KISZ KB határozatával való dobálózásra). Meg kell védeni a KISZ-t, amikor alaptalanul és igazságtalanul támadják, de nem kell „megvédeni”, amikor építő jelleggel — „érted haragszom, nem ellened” — bírálják.

S mielőtt bárki is megpróbálna ellenpéldákkal cáfolni amit leírtam, hadd tegyek még egy megjegyzést. Tudom, hogy vannak jól dolgozó alapszervezetek egyetemünkön és vannak olyan KISZ-vezetők is, akik a valósághoz alkalmazkodva végzik munkájukat. Mégis azt kell mondani, hogy — sajnos — nem ez az általános.

Földes Péter

Nobel-díjas közgazdászok

Tulajdonképpen pontatlan a cím. Alfred Nobel — aki megrögzött agglégény volt — testamentumában a szellemi élet kiemelkedő személyiségeit megjutalmazására szánta teljes vagyonát, ám nem említette meg lehetséges „örököse” között a közgazdászokat. Később tudományunk vitathatatlan fejlődését elismerve — ha már a végrendeleten változtatni nem lehet — a svéd állam maga létesített egy alapítványt a legkiválóbbnak ítélt kortárs közgazdászok számára „Alfred Nobel emlékdíj” címen.

Most induló sorozatunk célja, hogy röviden bemutassa azoknak az életét és tevékenységét, akik ezt a legelismertebb díjat idáig kiérdemelték. Bár a Nobel-bizottság választását sokszor támadják, a kitüntetett közgazdászok között senki sincs, aki érdemtelenül kapta volna a címet. Eppen ezért nem tekinthető sznobizmusnak a „nagy nevek” munkássága iránti érdeklődés, mert Tinbergen, Samuelson, Myrdal és a többiek valóban iskolát teremtő tudósok.

Az 1969-ben első ízben kiadott emlékdíjat Ragnar Frisch norvég és Jan Tinbergen holland közgazdászok kapták, mindketten a „dinamikus modellek kifejlesztéséért és alkalmazásáért a közgazdasági folyamatok elemzésében.

R. Frisch (1895—1973) egy igen érdekes, és nagy precizitást igénylő szakmát sajátított el közgazdasági tanulmányai megkezdése előtt, aranyművesként dolgozott apja műhelyében. Közgazdászként is a pontosságra és az egzaktságra alakokra való törekvés jellemezte munkáját. Ötvenéves munkássága során több száz cikket és tanulmányt írt, és sok előadást tartott külföldön, járt vendégprofesszorként a Sorbonne-on és a Yale egyetemen, volt gazdasági tanácsadó fejlődő országokban,

de élete az oslói egyetemhez kötődik, 35 éves korától annak közgazdaságtan professzora.

Tevékeny élete során nem sokat bajlódott publikációk előkészítésével, így könyvalakban tanulmányainak csak töredéke jelent meg. (Válogatott műveinek magyar nyelvű kiadásáról a Kvantitatív és dinamikus közgazdaságtan címmel a *Közgazdász idői első számában található részletesebb ismertetés.)*

Az Ökonómiai Társaság (ECOSOC) alapító tagja és az Econometria főszerkesztője 1933-tól 22 éven át. Nagy szerepe volt az ökonometria és a gazdasági modellezés kifejlesztésében. 1968-ban hazánkban is járt, és mindvégig élénk és baráti érdeklődést mutatott a szocialista országok gazdasági fejlődése és különösen tervezési módszereik iránt.

Bod Péter

a szervezet oldaláról.

Ami a KISZ jellegét illeti: Politikai tömegszervezet. Erdemes lenne elgondolkozni azon, vajon tényleg szükséges-e, s mennyiben helyes, hogy az egyetemista fiataloknak csaknem száz százalékra KISZ-tag. Ha a rövidítést nézzük, a KISZ a kommunista fiatalok szervezete, vagyis olyan szervezet, melynek tagjai kommunisták, illetve leendő kommunisták. Mindenesetre a fenti meghatározás egyetemista fiataljaink jó részére nem jellemző. Ez önmagában még nem is lenne baj, de baj már akkor, ha arról nem akarunk tudomást venni. Véleményem szerint semmi „szégyen” nem lenne abban, ha a KISZ-tagok aránya — esetleg átmenetileg — csökkenne, s csak azok lennének e szervezet tagjai, akik elfogadják céljait, s vállalják követelményeit.

a szervezeti célok

kérdéséhez. Tanulmányainkból is tudjuk, a szervezet egyik jellemzője, hogy célja van. S az, hogy sok KISZ-tag ilyen — politikusknak egyáltalán nem nevezhető tevékenységet vállalt —, az annak is tulajdonítható, hogy a KISZ nem nyújt tagjainak megfogható, elérhető célokat. Tudjuk, alapvető célkitűzés a kommunista szakemberképzés segítése. Ez azonban roppant bonyolult feladat, s nagyon sok összetevője van. Nem is érhető el direkt módon, hanem különböző részcélok — politikai, szakmai, emberi fejlődés — eredményeként.

a szervezeti célok

A vállalások kapcsán el is érkezünk

Törvényjavaslat 1911-ből

Berend T. Iván kutatásai során egy érdekes, egyetemünk „előtörténetéhez” tartozó dokumentumra bukkant, Károlyi Mihálynak, egy, a Parlamentben 1911. december 19-én mondott beszédére. Károlyi törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé, közgazdaságtudományi egyetem létesítését indítványozva. Mielőtt a beszéd érdekesebb részeit idéznénk, szíjünk néhány szót, Károlyi pályafutásának korai szakaszáról.

Az 1911-es Károlyi még nem az a szocializmusért harcoló Károlyi volt, akinek szobrát a minap avatták fel. Ekkor még csak kiemelkedő személyes tulajdonságai, intelligenciája, műveltsége, igazságszeretete, szociális érzéke emelte ki a kor politikusaik közül. Pályájának első nagy fordulata csak egy év múlva következett be, amikor radikálisan szembefordult Tiszával. De politikai életszátását már bizonyítja néhány cikke, (pl. szövetkezés és szocializmus, 1908), s az idézendő parlament beszéde is.

Az érdekesség kedvéért idézzük fel Károlyi Mihály saját szavával, hogyan találkozott először a közgazdaságtan egyetemi oktatásával (jogi egyetemet végzett): „Nyár végeztével felutaztam Pestre, s megtörtént velem, amit ugyancsak nem vártam: Mariska elégtelennek nyilvánította a készítményemet. Egy magyar egyetemi tanár, aki megbuktat egy gróft, megbuktatja egy majorátus jóvendőbeli urát, hogy ez lehetséges, hogy akadt ilyen ember, ez nemcsak a szigorú

cenzort, hanem az egyetemi oktatás egész intézményét fölemelte az én szememben. Rávettem magam a pénzügytanra, aránylag rövid idő alatt elsajátítottam e tudomány angol és francia nyelvű alapvető műveinek tartalmát, és újra jelentkeztem a hírdett Mariskánál, úgy tettem le a vizsgát, hogy a mogorva professor nemcsak gratulált nekem, de készítségemem nyilván meg is volt elégedve.”

Károlyi ekkor már olvasta a Tökök, nevelőapja, az agrárius Károlyi Sándor előváltta vele, hogy agrárius koncepciója számára megnyerje Károlyi Mihályt: „Ez akkor kezembe adta Marx Kapitalját. Lassan, pontról pontra mérve, kritikával együtt olvastuk el az első kötetet. (...) Károlyi Sándor azért adta kezembe a könyvet, hadd tudjam meg, hogy fest a szabadságharc gazdasági rendszere valójában. Azt hiszem: ezek az együtt töltött órák, első korai Marx-olvasmányaim döntötték el az életem. Ezeknek az óráknak az emléket egy fejelemzetlen és szilaj élet elhomályosíthatta, de nem tehetette el végképpen soha. És amikor egy napon egy hatalmas élmény, a világháború nyomorúságának látása, kiváltotta belőlem azt a rég fel nem idézett tudatot, amit Károlyi Sándorom át egyenesen Marxból szívtam magamba, hogy az elnyomott osztály önfelszabadítása kell, hogy mehozza a szabadság birodalmát, akkor ez a tudat elemi erővel alakult át szenvedélyes érzéssé és lett későbbi tetteim rugója.”

a kivándorlás mizériája, és a drágaságot is ezáltal tudjuk csökkenteni. (...)

Ezek voltak, t. képviselőház, azok az indokok, a melyek minket arra készítettek, hogy arra kérjük a t. képviselőházat és az igen t. kormányt, hogy állítson fel egy közgazdasági egyetemet. (...)

Ezt a közgazdasági egyetemet pedig mi úgy kontempláljuk, hogy ebben szerepelniük úgy a mezőgazdaság, mint az ipari és kereskedelmi főbb ágak és ezek összefoglalását egy minden ágra kötelező külön társadalomtudományi fakultás nyújtana, a mely kiterjedne mindazokra a jogi, valamint gazdasági és kereskedelmi szakismeretekre, a melyekre úgy a mezőgazdasággal, mint az iparral és kereskedelemmel foglalkozóknak egyaránt szükségük van. (...)

Mielőtt azonban beszédemet befejezném, három kérdés tekintetében kell felvilágosítást adnom, illetve három kérdésre akarok előre is választ adni. (...)

Jól tudom, t. képviselőház, hogy az egyetem szó a maga klasszikus formájában erre a felsőbb közgazdasági tanintézetre nem applikálható. De el fogom mondani, hogy miért óhajtok, miért tartjuk szükségesnek. Erre vannak praktikus okok, de van más ok is, és pedig az, hogy az egyetemet manapság már nem tekintik a közvélemény annak, amit, mondjuk, a keletkezésekor képviselt. Az egyetem szó keletkezésekor csak olyan intézetre, felsőbb iskolára volt applikálható, a melyben csak bizonyos tantárgyakat adtak elő, és ahol a lényeg nem a tanítás volt, hanem a tudomány művelése. A tudomány mint öncél műveltetett, nem annyira a tanítás céljából, mint inkább a tudományt akarták akkoriban fejleszteni. Akkoriban az egyetem hallgatói és tanárai együttesen fejlesztették a tudományt, és az egyetemi tanuló nem az azzal a szándékkal ment egyetemre, hogy ott kenyérpályát keressen, hanem azért, hogy nyugodtan művelhesse a tudományt. Manapság azonban az idők megváltoztak, manapság egyetem alatt a közvélemény és a köztudat oly intézetet ért, amely különböző és egymással mégis rokonságban levő tantárgyakat összefoglal és együttesen ad elő. (...)

De vannak egyéb indokok is, a melyek szükségessé teszik és indokoltá teszik, hogy e közgazdasági felső iskolát megajándékozzuk az egyetem jelzővel. Ez indok pedig az, hogy az egyetemi szónak ma oly varázshatása van, és a doktori címnek is, a melyet mással pótolni nem lehet. Az egyetemi hallgató és még inkább természetesen, a doktori cím társadalmi pozíciót ad valakinek, és gyakran kizárólag ez okból óhajtják a szülők azt, hogy a fiaik nem a gyakorlati élet szempontjából produktív pályára lépjenek, hanem a gyakorlati élet szempontjából improduktív pályára lépjenek, csak azért óhajtják, hogy a doktori címet elnyerjék.

Mint hogy mi is azt akarjuk, és célunk, hogy minél több legyenek a produktív pályára, ezért óhajtok, hogy quasi családunk adjuk az egyetemi címet, jelzőt és, hogy úgy fejezzem ki, ezzel mi a produktív pályákat szalonképessé akarjuk tenni. (...)

A második kérdés, melyre ki akarok térni, és mindjárt előre felelni, az, hogy miért akarjuk egyesíteni a mezőgazdaságot, ipart és kereskedelmet egy közös intézetben, nevezük most már: egyetemen? T. uraim, ma modernül termelni, akármilyen ágban modernül gazdálkodni nem lehet, ha az ember izoláltan csak az egyik területtel ág ismeretét sajátítja el. Intenzív mezőgazdaságot ma másképp nem lehet elképzelni és nem lehet művelni, csak akkor, ha az ember jártas az ipar és a kereskedelem terén. Hasonlóképp viszont annak, ki az ipar és a kereskedelem terén produktálni és előrehaladni akar, ismernie kell az ország nyerstermelését és a mezőgazdasági termelés feltételeit is. Az egyesítést tehát ebből a szempontból is akarjuk.

De van még egy ok, még egy felsőbb morális ok, mely minket arra készítetett, hogy egyesítsük e három különböző tényezőt, és ez az, hogy azt a sokat emlegetett harmóniát végre megvalósítsuk a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem terén. Mert most e harmónia — sajnos — még csak mint óhaj szerepel; mindig beszélünk róla, de nagyon is tudjuk, hogy a harmóniáról ma még komolyan szólni nem lehet.

Azt fogják talán mondani, hogy a mezőgazdasággal mit tudunk csinálni, hiszen Budapesten nem lehet mezőgazdaságot tanítani, alkalmas hely erre nincs. Mi erre is megfelelő, találunk alkalmas helyet és pedig a gödöllői koronauradalmat találjuk alkalmasnak arra, hogy ott történjenek a kísérletezések; a fiatal emberek akár villamoson, akár vasúton könnyen odamehetnek, és ott praktikus tanulhatnak.

Ezek után legyen szabad felolvasni indítványunkat a képviselőháznak:

„A gazdasági érdekképviseletnek nevében tisztelettel javasolom, méltóztassék a közoktatásügyi miniszter urat utasítani, hogy a tervezett tudományegyetemekkel egyidejűleg törvényjavaslatot terjesszen elő egy közgazdasági egyetem felállítására, s annak idején a minisztérium törvényjavaslatot nyújtson be a tisztviselők minősítéséről, mely a gazdasági szakminisztériumokban, az állam, a megye és a városok gazdasági ügykörrel bíró hivatalaiban a tisztviselői állásokra a közgazdasági egyetem vizsgázott növendékeit minősítik.”

A tervet akkor — mint tudjuk — nem valósították meg. A két világháború között a Műszaki Egyetemen működött közgazdasági kar. Önálló Közgazdaságtudományi Egyetem csak a szocialista Magyarországon jött létre, 1948-ban.

Fotó: Vas Kálmán

Pol.-táborok

Jobb is lehetett volna

Ez az általános karosok véleménye a helvéciai politikai táborról. Látszott, hogy csak az utolsó pillanatokban tisztázódott a tábor helye, s így az előkészítés sem lehetett elég alapos.

Megérkezésünk estjén egy tréfás vetélkedő keretében ismerkedtünk egymással, és azt is megmutattuk, hogy felegyelmentlenséggel hogyan lehet elrontani a játékokat.

Az első nap délelőttjén gyenge színvonalú politikai tájékoztatót hallottunk a portugáliai és görög politikai helyzetről. Délután Gadó Ottó elvtárs, a Tervhivatal elnökhelyettese gazdaságpolitikai kérdésekről tartott előadást, amelyet beszélgetés követett. Gadó elvtárs színvonalasan összefoglalta mai gazdaságirányításunk problémáit. Időszerűtlennek tűnt viszont a XI. kongresszus előtt az ötödik ötéves terv céljainak részletesebb megismerésére irányuló kíváncsiságunk. Az est fénypontja a jól sikerült nönapi műsorunk volt, amelyet vetélkedő formájában rendeztek a másodikéves népgazdászok. (A vetélkedőn elhangzott szubjektív női értékelésmunka szerint alaki, szellemi és használati értéket különböztetünk meg, s ezen értékek leginkább ritkaságukban jelennek.)

A második nap programja sikerült a legjobban. Oktatóink látogatnak el a táborba. Stark Antal általános rektorhelyettes és Szuhay Miklós dékán elvtársakkal együtt 21 óratónként jött 13 tanszék képviselőjében az egyetemi oktatás és tanulás kérdéseiről beszélgetni. Először Vámosi Sándor elvtárs tartott előadást az egyetemi pártszervezet határozatairól — kár, hogy időhiányban pontosan a határozatokról hallhattunk a legkevesebbet. Ezután Stark elvtárs nagy érdeklődéssel kísért tájékoztatója következett a szakosodási rendszer korszerűsítésével kapcsolatos elképzelésekről.

Rövidesen az egyetemi tanács elnökének, és így a politikai tábor résztvevői közvetlenül megvitathatták a javaslatokat

még előkészítésük idején. Stark elvtárs tájékoztatóját szakonként folytatott beszélgetés követte. Nagyra értékeltük, hogy szinte vita során beláthattunk a konkrét elképzelések mögött levő távolabbi célokba, és meggyőződhetünk róla, ha a szakosodási rendszer fejlesztése a gyakorlatban is ilyen lelkes előrelátással és rugalmassággal valósul meg, akkor hatalmas előrelépés lesz a közgazdászok képzésében. Mindenki érezhette, hogy az oktatónk komolyan támaszkodnak részvételünkre a fejlesztési koncepciók kidolgozásában, és nekünk fel kell készülnünk a tananyagok kialakításában való részvételre. Este a változatoság kedvéért vetélkedő volt, a Kerekes Kupáért küzdötték a szakok csapatai. A népgazdászok nyerték el a kupát a tavalyi védő pénzügyesektől. Jól sikerült politikai vetélkedő volt — hiába, a gyakorlat teszi a mestert!

A táborozás harmadik napján a KISZ-tagmegújítással kapcsolatos személyes értékelésekről beszélgettünk kisebb csoportokban, miután meghallgattuk Akar László kari KISZ-titkár tájékoztatóját a kari KISZ-bizottság létrehozására irányuló elképzelésekről, és Vértess András beszámolóját a kari jelölőbizottság eddig végzett munkájáról.

Nagyon sajnáltuk, hogy a táborban kevés lehetőség volt szervezeten, kisebb csoportokban beszélgetni az egyes előadások után.

A szervezett beszélgetések hiányát igazán az elsős táborozók érezték, akik így csak kevés ismeretségre tudtak szert tenni, s nem tudtak igazán bekapcsolódni az egyetemi kérdésekkel kapcsolatos második napi programokba.

A szükségesnél nagyobb szerephez jutottak a spontán csoportosulások, így a politikai és mozgalmi kérdésekről folytatott magánbeszélgetések nem válhattak közérdekűvé, és a tábor is csak „közepesen” segíthette a politikai tudatosság kialakítását.

Vas László

Sokak szerint a legjobb volt

Kari politikai munkatervünknek megfelelően a világforradalmi folyamat néhány aktuális problémájának megvitatása állt a tábor munkájának középpontjában. „Hol, hogyan és mikor lesz szocialista forradalom?” kérdésre kerestük a választ. Elsősorban a nyugat-európai és a latin-amerikai kommunista pártok elképzeléseit elemeztük két szempontból. Az egyik a hatalomátvételtől, a másik a szocializmus felépítéséről vallott nézeteit.

A két résztérületet különböző előadásokon és csoportos foglalkozásokon vitattuk meg. A téma jobb megismerését szolgálták a naponta kiadott politikai totók, és lotók, valamint a szombat este megrendezett politikai vetélkedő.

Egy délelőtti foglalkoztunk az egyetemi, a kari, és az alapszervezeti demokrácia tényleges működésével, a hallgatók képviselőinek munkájával. Mivel néhány tanszéki oktató is jelen volt, így a tá-

borban is gyakorolhattuk demokrátiás jogainkat. Alternatív programként hirdettük meg a Magyarország jelenlegi gazdasági helyzetéről szóló esti kötetlen beszélgetést. Ebből elsősorban az I. évfolyamosok tanultak.

Sokak szerint az elmúlt pol. táborok közül ez sikerült a legjobban. Az egységes téma, ennek részletes körüljárása, a hangulatos esti programok voltak a tábor erősségei. A gyenge láncszem ezúttal is a szervezés volt. Mivel — kényeszmegoldásból — egy héttel a tervezettnél korábban tartottuk meg a táborot ez kissé megzavarta felkészülési és felkészítési tervünket. Így sokan nem olvasták el a megadott irodalmakat.

A tábor eredményes munkája Gyarmati István állandó előadó, a csoportvezetők, az ipar szak II/4 és III/szervező csoportoknak, valamint a táborlakók aktív részvételének köszönhető.

A pol. tábor jó alapot adott további politikai munkánkhoz.

Viták az értékelésről

A Ker. kar az idén március 6. és 9. között rendezte meg hagyományos politikai táborát. Összehasonlítva a tavalyival, meg kell állapítanunk, hogy jóval gyengébb volt, mind szervezésben, mind mozgalmasságban, mind aktivitásban.

Az első csalódás akkor ért bennünket, amikor kiderült, hogy a programba befért előadók nem láthatjuk, mindkettőt Gyarmati István helyettesítette. Tévedés ne essék, nem az előadó ellen van kifogásunk — bár önhibáján kívül erősen érezhető volt az előadás improvizált jellege — hanem az ellen, hogy két előadó helyett egyet kaptunk. A két „specialista” valószínűleg részletesebben, a témához pontosabban illeszkedve fejthette volna ki véleményét.

Hiányoltuk továbbá az elő-

adások után feltehető kérdéseket. Az előadások témája az irányelvek, ill. a békés egymás mellett élés volt.

A kiscsoportos foglalkozások vitáinak hevessége némileg csökkent (nem állítom, hogy mindenhol). Megéltünk akkor, amikor a mozgalmi évet értékelő KISZ-gyűlés került szóba, ami bizonyítja, hogy még sok a tisztázatlan kérdés ebben a témakörben és a hozzáállás sem egyértelmű mindenhol.

A foglalkozásokat kiegészítő sport és kulturális vetélkedők, bár ezek is sokkal vonzóbbak és szervezettebbek voltak mint tavaly, segítettek fenntartani a táborban uralkodó tavaszias, vidám hangulatot, amely a tábor zárásának pillanatáig megmaradt.

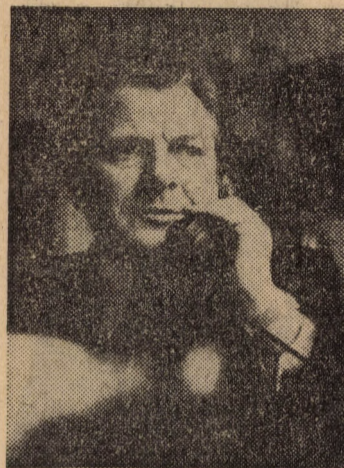
Demcsák Ágnes

30 éve történt

Beszélgetés Nyilas Józseffel

Ahogy Nyilas József kérésre ifjú koráról kezdett beszélni. Veres Péter önéletrajzi regénye, a Számadás jutott eszembe. Mert Péter bácsihoz — tisztelői gondolom személyes ismeretség nélkül is szólíthatják így — hasonló körülmények között nőtt fel ő is. Ugyanúgy pártorkodott, elszedődött, s forgatta Zsuzsát a nagykalapácsot a falu kovácsműhelyében. S ugyanúgy tanult mindemlétt. Csak hogy a százföldi és Nyilas József ifjúságát mintegy 30 esztendő választja el egymástól. És a magyar falu ennyi idő alatt mit sem változott. Szegénység, uradalmi cselédek, béresek, napszámosok, zsellérek az egyik, nagybirtok, gazdatisztek, grófok, hercegek a másik oldalon. Olvasmányainkból ismerjük ezt a kort. Allóvíz? (A korábbi nemzedékekről ne mondjon kritikát az ember. Tanuljon sorsukból!)

1945. március 17-én — szorosan kapcsolódva nemzeti sorsfordulónkhoz — látott napvilágot a földreform. Nyilas József ekkor Kiszállás, pontosabban a környéken levő Ivánka-majorban élt. Hogyan érték meg a felszabadulást, miképpen folyt itt az élet ebben a kritikus időben? — Erről kérdeztem.

— Még 44 őszén, a szovjet csapatok közeledtével Kiszálláson is elrendelték a férfiakosság Nyugatra telepítését. Nekünk is menni kellett, de néhány nap múlva — hatodmagammal — Toinanémétiből sikerült visszazöknöm. A szovjet hadsereg október 20-án szabadított föl bennünket. A környékünkhöz tartozó 18 ezer holdas uradalmat — mivel egy olasz herceg tulajdona volt — hadizsákmánynak tekintették. Ez annyit jelentett, hogy kiépítették saját szervezetüket, evmék elkor bíztak meg az Ivánka-major — mintegy 1800 holdas gazdaság vezetésével. Legfontosabb feladatunk a megkésztet betakarítási munkák gyors elvégzése volt. Minden reggel a szovjet parancsnokokkal, egy Mihail Patyotyin nevű gárdatiszt eligazítást

tartottunk, s mentünk dolgozni, sokszor késő estig, igen nehéz körülmények között, hiszen vonóállataink alig voltak. A termékeket közösen osztottuk el aszerint, hogy ki dolgozott, s hány gyermeke van. Tavasszal a vetést is még közösen végeztük el, úgy, hogy azt is mondhatnám, az elsők között voltunk az országban, akik kollektíven gazdálkodtunk.

— Hogyan fogadták a földreformot?

— Amekkora örömet jelentett számunkra a földosztás lehetősége, legalább akkora problémát szült a végrehajtása. Mert bármennyire is furcsán hangzik, sokan bizony kételkedve fogadták, különösen azok közül, akik 19-ben már egyszer részt vettek benne, s később súlyos árat fizettek ezért. Elsősorban őket kellett meggyőzni arról, hogy nem eshet bajuk abból, ha elfogadják a földet. Kételyeiket azzal próbáltuk eloszlatni, hogy elsőnek iratkoztunk fel a földigénylők listájára. Nem volt problémamentes a 18 ezer hold elosztása sem, lévén különböző minőségű földekről volt szó. A közvetlenül az uradalomhoz tartozó cselédek maguknak követelték a legjobb földeket, s ezt nehezményezték a környékbeli falvak parasztjai. A vitás ügyek rendezése véget gyakran kellett föltáraznom Budapestre. Ekkor ismertem meg Veres Pétert, aki az Országos Földbirtokrendező Tanács elnöke volt, s aki végül helyettesét Dégen

Imrét küldte el hozzánk a vitákat elsimítani. A föld felosztása mellett a föld művelése is számos nehézségbe ötközött. Lovaink alig voltak, a teheneiket meg az asszonyok nem engedték befogni. Ezen a gondon csak augusztusban sikerült enyhíteni valamelyest. A már visszafelé vonuló szovjet csapatoktól némi alkudozás után egy hatalmas kazal zabért szerztünk 38 mustra, leszántult és sérült lovat. (Még ma is őrzöm az okmányt, ezt a számkas, megsárgult papírt, melyen a szerződést megkötöttük. Két helyen is nekem kellett aláírni, itt mint a gazdaság igazgatója, ott pedig mint a község jegyzője.) Végül is szép termés volt abban az évben, hosszú ideig nem tudták felülmúlni.

— Nyilas elvtárs ekkor még 20 esztendő sem volt. Hogyan tudott tekintélyt teremteni magának a közismerten korosztályos, malacs, falusi emberek előtt? Hiszen nemcsak a már előbb említett gazdaság vezetője volt, de beválasztották a földigénylők, a termelési és a beszolgáltatási bizottságokba is.

— Mindenekelőtt azt látni kell, hogy ezek a falusi emberek bizony igen keveset tudtak, írni-olvasni is alig. Éppen ezért szívesen vették azt, ha valaki el tudta mondani bajjaikat, intézkedett érdekükben. Nekem sikerült megtalálni a hangot velük, hisz közöttem éltem, s közös volt bennünk az, hogy valamennyien gyűlöltük az úri világot. És én

nemcsak a verések, a rúgások, a kismizmizettség keserves életményét hordoztam magamban, de az úri gyerekektől való megaláztatást is. Akiknek én elemiben ságtam és segítettem, azok később nekemestek, ha megszólaltam, mert ői gimnazisták voltak. A négy polgárit magánúton elvégeztem, de akkor nem tanulhattam tovább, pedig meg akartam mutatni nekik: én is tudok annyit, mint ők. Daccszült ez bennem, ami ha bele gondolok, végigkísérte életemet. Ma is füt engem az, hogy tegyek ezért a nációért amennyit csak lehet — és az egyetjogúságért. Nem hiszek abban, hogy vannak tudáspredestinált emberek. Mindenféle nép vagy réteg ki tudja termelni a maga értelmiségét, és nekünk, értelmiségieknek egy célunk lehet: segíteni ezt. Először is saját környezetünkben, saját népünkért, mer csak ezen keresztül járulhatunk hozzá más népek fejlődéséhez. Általában nem lehet politizálni, és általában nem lehet segíteni, a társadalmi fejlődést előbbre vinni Komkrétan mindenkinek a saját területén, saját hazájában kell helytállnia! Ezt igyekezzem mindig szem előtt tartar.

— Nyilas elvtárs tagja volt valamelyik pártnak?

— A Parasztpártba léptem be 45 tavaszán — főként népi írók hatására. 1948-ban azután a Parasztpárt Erd. Ferenc vezette baloldali blokkjával együtt a Kommunista Párt tagja lettem. De ekkor már Budapestben élttem.

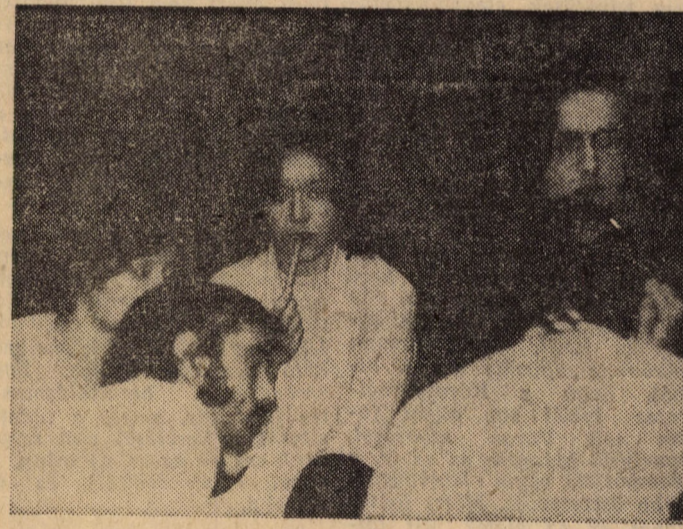
Igen. Nyilas József élete — mint ahogy több ezer társának élete is — 1946-ban új fordulatot vett. A jócskú, fardadatlan fiatal ember Pestre járását során fölfigyeltek, s hamarosan a fővárosba jöhettek — tanulni.

Idézet ajánlólevelemből, melyet a négy párt helyi bizottságai állítottak ki: „... A fent megnevezett bizottságokban, valamint a gánéletében mindenkor a magyar nép és a magyar demokrácia céljait tartotta szem előtt, közérdekből reáért terhes kötelezettségének mindenkor teljes mértékben eleget tett. ... magatartása kellő bizottságok arra, hogy kedvezményes iskolázatása számára mindenképpen biztosítsák.”

Igy érkezett a Petőfi Kollégiumba. Nyilas József ma a világgazdaság tanszék vezetője, egyetemi tanár, a közgazdaságtudományok doktora. Búcsúzóskor mondta, hogy szeretne még valamit mutatni nekem, amire nagyon büszke. A NEKOSZ alapítótájának aranykoszorús jelvénye pihent tenyerén.

Bánki András

Nemcsak a tortáért

Fogós kérdést kaptak

„Az első évfolyam aktivitása az első félévben inkább a tanulmányi munkára korlátozódott, és emiatt hátrébe szorult a mozgalmi tevékenység. A március 2-i vetélkedővel is az a célunk, hogy egy kissé megmozgassuk az évfolyamot” — mondta egy korábbi beszélgetésünk alkalmával Izbéki Gábor, az első évfolyam KISZ-vezetőségének agitprop-osa.

Március első vasárnapján aztán szép számú résztvevő sereg gyűlt össze a négy nagy előadóteremben. Kilencet fél kettőtől minden teremben hat-hat csoport versengett egymással a tortáért, színházi hozzájárulásért, valamint nem utolsósorban az erkölcsi elismerésért. (Olyanok is akadtak, akik a pol. táborból „lógthaza” a vetélkedő miatt.)

Eseményekben, izgalmas gazdag verseny volt, amely alaposan próbára tette mind a szellemi, mind pedig a fizikai képességeket. Szinte zökkenőmentesen gyors egymásutánban peregtek a változatos feladatok, s záporoztak a kérdések, amelyek között politi-

kai, kulturális és sport jellegű egyaránt helyet kaptak. (Felűnt, hogy pl. a harmadik előadásban versenyző csapatok mennyire gyengén szerepeltek az ifjúságpolitikai kérdésekkel kapcsolatban.) Különböző, érdekes ügyességi feladatok is tarkították a versenyt. Volt itt minden: képesszéállítás apróra vágott darabokból, versmondás, keresztretjévenyfejtés, gyorsasági verseny a város kijelölt pontjaihoz és vissza, de még jószerével riporter- és újságíróképzés is. S meg kell hagyni, ezek járultak igazán hozzá a hangulat emeléséhez. Előre kiadott házi feladatként kellett szerkeszteni egy írást, mely az elsősök problémáiról szól, a verseny ideje alatt pedig meglátogatni egy múzeumot, s erről beszámolót írni, ezenkívül egy hangulatos utcai riportot készíteni, s rövid, frappáns kérdéseket feltenni közismert emberekhez. Bizony

unatkozni senkinek sem volt ideje. Szinte mindenki igen lelkesen vetette bele magát a küzdelembe.

Végül is előadótermenként hirdettek győzteseket. Az 5., 7., 16. és 21-es csoport jutott a tortához, és a 100 Ft-os színházlátogatási hozzájáruláshoz. Abszolút első helyezettet nem hirdettek ugyan (bár lehetett volna), de annyit leírunk, hogy gyorsasági verseny a város kijelölt pontjaihoz és vissza, de még jószerével riporter- és újságíróképzés is. S meg kell hagyni, ezek járultak igazán hozzá a hangulat emeléséhez. Előre kiadott házi feladatként kellett szerkeszteni egy írást, mely az elsősök problémáiról szól, a verseny ideje alatt pedig meglátogatni egy múzeumot, s erről beszámolót írni, ezenkívül egy hangulatos utcai riportot készíteni, s rövid, frappáns kérdéseket feltenni közismert emberekhez. Bizony

Ez a vetélkedő egyhónapos munkának volt az eredménye. Az ötlet Doktor Feri és Izbéki Gábor fejében született meg, az előkészítésben, s a lebonyolításban pedig az egész évfolyamvezetőség és az instrukturok is nagyon lelkesen, odaadón vettek részt.

(borsi)

Az eredményre várva

(Fotó: Burger)

Az egész ország lázban ég

Egy-egy nép legnagyobb politikai, társadalmi élményeit azokban a napokban éli át, amikor felgyorsul történelme. Ilyen forradalmi korszakot élt most át Portugália. Fél évszázados fasizmus, pangás és elszigeteltség után most hirtelen a világ érdeklődésének középpontjába került, ledőltek a fejlődés gátjai és eddig még csak meg sem álmodott lehetőségek váltak kézzelfogható valósággá. És nemcsak lehetőségek, hanem — ami ezzel együtt jár — új és eddig ismeretlen problémák is, amelyek lelkes és tetterre kész portugálok számára óriási feladatokat határoznak meg. Bátran mondhatjuk, hogy az egész ország lázban ég. Ez a légkör elkerülhetetlenül magával ragad minden látogatót, ha még oly rövid időre érkezik is. Úgy érzem így történt ez rektorunkkal, Berend T. Ivánnal is, aki a közelmúltban hat napot töltött Portugáliában. Ottani élményeit akarta megosztani velünk, amikor a Makarenkó utcai kollégium színháztermében előadást tartott számunkra. Azt hiszem beszámolójának legnagyobb érdeme éppen ez, az élmények és hangulat továbbadása volt — bár sok új ismerettel is gazdagodtunk — mert segített plasztikusá tenni azt a képet, amit az onnét érkező hírek alapján alakítottunk ki Portugáliáról.

Berend T. Iván elmondta, hogy a Béke-világtanács rendezésében lezajlott, a gazdasági önállóság és a fejlődés problémáinak szentelt 3 napos konferenciára érkezett Lisszabonba. Maga a konferencia is rendkívül érdekes volt, már csak azért is, mert a sajtós politikai környezet hatására eredeti témájától függetlenül a Portugáliát érintő gazdaság-politikai kérdésekre tért ki.

A „harmadik” és „negyedik” világ elmaradottsága mellett szóba került az európai elmaradottság is és érdekes összehasonlító gazdaságtörténelmi vita kerékedett. A gazdasági önállóság kérdésében elterjedt volt a portugálok körében is egy romantikus felfogás, amely az önállóságot elérhetőnek tartja a közvetlen külföldi pozíciók felhasználása révén. Rektorunk elmesélte, hogy számára a mostani Portugália az 1945-ös Magyarországot idézte. Érdekes, hogy a történelem folyamán ez az első eset, hogy egy fasiszta rendszert belülről döntenek meg, ráadásul a saját hadserege.

Az MFA, a fegyveres erők mozgalma, egyébként korporatív érdekvédelmi szervként indult. A gyarmati háborúk következtében megváltozott a hadsereg összetétele, a tiszt pálya megtelt a középrétegekből származó fiatalokkal, akik a háború körülményei között gyorsan haladtak a ranglétrán a kapitányi (századosi) rendfokozatig, főtiszti azonban már nem válhattak. Ez és az hogy őket terhelte az operatív irányítás elégedetlenségét szült, amelyet először a Caetano-rendszer jobboldala akart kihasználni. Hely ez nem sikerült, sőt épp ellenkezőleg, az MFA radikális baloldali nézeteket vall magának, és a Portugáliában végbement belső erjedési folyamatok közzönhetők. Ennek az erjedésnek a gyarmati háború csak az egyik oka, hasonló jelentőséggel bírt a több évtizedes gazdasági stagnálás. Az utolsó évtized viszonylagos konjunktúrája és szerény iparosítása megnövelte a proletariátus szerepét, de ahhoz nem volt elég, hogy elégedettséget teremtsen. Mindez éreztette hatását a kapitányok körében, akiket szoros szálak fűznek az alsó középrétegekhez. Az MFA-ban alig van főtiszt és, ami első hallásra meglepő, lefele is zárt, mert az altisztek reakcióiak. Közélebb vannak ugyan a közkatonaikhoz, de ők voltak a gyarmati háború embertelen végrehajtói. Különben a reakció most szervezi az őrmesterek mozgalmát. Az MFA viszont elszánt, abszolút forradalmi szervezet. Tagjai pártokhoz nem csatlakoznak, de a Portugál Kommunista Párttal a legszorosabb az együttműködés. Ami a PKP-t illeti, óriási meglepetés 48 éves illegálitás után az a szervezetség, felkészültség és az az aktivista gár-

da, amivel a párt rendelkezik. Gyakorlatilag még ma is az egyetlen kiépített párt, ami egyben rendkívüli vezetőikkel bír.

A kommunisták a választásokon a szavazatok 17—20 százalékára számíthatnak. A választás egyébként nem olyan sorsdöntő, mint ahogy azt mi Magyarországon gondoltuk, inkább csak politikai iskola és az erőviszonyok felmérésének eszköze. Az MFA nem megy bele egy polgári „demokratikus játékba”, nem engedi ki kezéből a forradalom irányítását és keresztül viszi politikáját még a reakció esetleges választási sikerei ellenére is. Portugáliában sok párt van, nagyon szétforgácsoltak az erők. A polgári pártok még gyengék, de rövidesen kiépülnek és megerősödnek. Potenciális veszélyt jelentenek a katolikus pártok. A Szocialista Pártnak nincs igazi tömegbázisa, a jelenlegi polarizált helyzetben a proletariátus a kommunistákkal tart, jelentős viszont a külföldi támogatás, amelyben a hatalmon levő szociáldemokrata pártok részesítik. Berend T. Iván szerint a pártok szerepe csak évek múlva lesz döntő, ezzel kapcsolatban viszont sok a kockázat. A gazdaság nehézségeiről ma mindenki tudja, hogy a múlt következménye. Néhány év múlva már nem, és ez szembeállíthatja majd a középrétegeket a forradalmi folyamattal. Kérdés, hogy reagál majd erre a hadsereg. A gazdasági nehézségek, illetve annak felismerése, hogy a gazdasági stabilitás elvesztése veszélyeztetli a társadalmi fejlődést, és a chilei tapasztalatok egy realpolitikához vezetnek, amely nagyon tudatosan lassítja a reformok tempóját.

A portugál gazdaság semmilyen tekintetben sem önellátó, még a mezőgazdaságban sem. Iparilag közepes, az egy főre eső nemzeti jövedelem pedig 900 dollár, aminek nagyon aránytalan a megoszlása. Súlyos gond a nagybirtokrendszer (a földek 40 százalékát foglalja el) az ország déli felében, északon pedig a földpeparcellák. Jelentős a külkereskedelmi és a fizetési mérleg deficitje. A rendszerváltozást követően megszűnt a hitelek beáramlása az országba. Tavaly az infláció 24 százalékos volt. Másfél millió vendégmunkás hagyta el a kis Portugáliát. A kormány kényszerintézkedési rendszert dolgozott ki a stabilizálásra és ezt tudatosan vállalják is, de veszélyes, mert negatív kihatásai nemcsak a vagyonos rétegeket érintik majd. Az infláció teljes leküzdése pedig adott körülmények között lehetetlen és 15 százalékosra való leszorítása is óriási eredmény lenne.

A fentiekben kívül Berend T. Iván beszélt még, ha csak futólag is, érdekes portugáliai beszélgetéseiről is. Beszéltem üzemi munkásokkal, egyetemistákkal és tanáraikkal Coimbra-ban, részt vettem egy értelmiségi nagygyűlésen, tárgyalt a kormány gazdasági miniszterével és államtitkáraival és magával a miniszterelnökkel is. Mindenütt nagyfokú érdeklődésre talált. A portugálokat az előlük eddig elzárt szocialista világra vonatkozó információk iránti éhség jellemzi. Rektorunk találkozott Cunhal elvtárral is, akinek a portugál történelemtől alkotott koncepcióját röviden ismertette számunkra. Ennek lényege, hogy kimutatja a gyarmatosításnak a portugál fejlődésre gyakorolt negatív hatását és magyarázatot ad arra, hogy lett az egyik legkorábban polgárosodó országból európai mércével mérve elmaradott ország. A kérdésekre válaszolva Berend T. Iván többek közt elmondta, hogy a portugál kormány új típusú kapcsolatokat kialakítására törekszik a volt gyarmatok és az anyaország között. Ez minőségileg különbözne azoktól a neokolonialista viszonyoktól, amelyek a többi volt gyarmatosító és volt gyarmataik között kialakult.

Sas István

Felavatták a Károlyi Mihály szobrot születésének 100. évfordulója alkalmából (Fotó: Eszes)

Károlyi

Varga Imre szobra mellé

Ísmét jó szobrot avattak fel, amikor Varga Imre Károlyi-emlékművét átadták a közönségnek. Nem is szólunk semmit, hiszen Vargától megszokhattuk már, hogy köztérnek szobrai között övéi mindig jelentősek, elgondolkoztatók, újat adók, egyszerűen jók. Gondolok itt a Hatvány szobrára, a Leninjére, vagy a soronyító Prometheusra. Hogy mégis elmondok néhány gondolatot, annak az az oka, hogy sokaknak nem tetszik, vagy nem azért tetszik a szobor, amiért készült, amit mondani akar.

A Károlyi-szobor egy idős, sétatáplás, zsebre dugott kezű urat ábrázol, amint egy iv alól éppen kilép. Kezdjük ezzel az ivvel. Egyik lapunk elkövette ugyanis azt a hibát, hogy a Károlyi-méltatás mellé egy olyan fotót tett Varga szobráról, amelyről hiányzik az iv, a kompozíció egyik leglényesebb összetevője. Miért fontos tehát ez az elem? Mit láthatunk benne? Az iv maga román stílusú, kaput idéző domborítás. Az iv azonban nem egységes, két fél daraból tevődik össze, melyek közül az egyik térből a másik előtt helyezkedik el. Ilyen módon az iv középen megőrzi, s a sima román kapuboltozat helyett egy görkös csúcsívet ad. Nincs ember, aki ezt észre véve ne gondolna rögtön az Országház neogótikájára (hiszen a szobor ott áll az épület mellett)! S ez miért érdekes? Nem a gótika, hanem az Országház miatt. Hiszen innen vezetette ki Tisza István, innen lépett ki mint Magyarország első köztársasági elnöke s 28 évvel később itt foglalták törvénybe érdemeit. Kell-e ennél szakadósabb, tördeltebb pálya? S mindezt egyetlen iv idézi. De miért biztos, hogy az az iv a parlamentre utal? A válasz egyértelmű: nem biztos. Hiszen Károlyi saját palotájából is kilépett, amikor földjét szétosztani indult, és később is, amikor az ellenforradalmi rendszer elől emigrációba vonult, hogy szakítva osztályával a munkásságot dolgozzon. Kell-e ennél nagyobb törés az ivben?

Most nézzük a figurát. Öreg. Miért? Rákóczi ereje teljében ül meg a lovat, Kos-

suth élete csúcán irányítja a népet — ők a szobortársai Károlyinak. Ott állnak mellett a Parlamentnél, ők alkotják együtt azt a triumvirátust, kiknek érdemeit törvénybe foglalták. Akkor Károlyi miért nem ifjú, földosztó, saját birtokát a szegényeknek juttató jószágos dalia? Hiszen Rákóczi, Kossuth, szintén evett a keserű emigránskenyérből. Am ők mégsem a keserű kenyérben-fogukat vesztett, halál felé tartó figurák, mint Károlyi. Miért? Ennek legalább két oka van.

Egyrészt — a művészet oldaláról közelítve — köztéri szobrázatunkkal szemben egyre kevésbé merül fel a patetikus, érzelmre apelláló, lehetőleg művészi közhellyel ható alkotások igénye. Egy emberközelí, heroizálásmentes formázás, amely a tudati elemeken keresztül szól mindenkinek — ez az új irány, s ennek egyik szülőltje ez a Károlyi.

Más oldalról: Károlyi legnagyobb tette nem a földosztás. Nem akkor vált igazán nagygyá, hiszen 1918-ban még üldözte a kommunistákat, s 1919-ben még nem tudott, nem akart a Tanácsköztársaság vezetői közé állni. Emberisége, tudása, következetessége, hűsége az emigrációban tette őt egyértelműen haladáspartivá, marxistává. S az idegenben töltött évek alatti munkássága a földbirtokos arisztokráciától a marxisták csoportjáig való eljutás az, ami Károlyi legnagyobb érdeme. Ez pedig akkor vált itthon nyilvánvalóvá, legtöbbször előttr akkor vált világossá, amikor 1946-ban visszatért. Vagyis amikor már öreg volt.

Ezt érzem én a szobor lényegének. S hogy mi módon érte el Varga, hogy szobra ezt sugallja? Hadd ne fejtsem ezt. Mindenképpen felemás értékű, belemagyarázás ízü lenne. Hiszen ez már a szobor plasztikai igazságának, művészi kiteljesedésének kérdése. Ezt pedig szavakkal közölni azért hiba, mert a művészet éppen ott kezdődik, ahol a szó végződik.

Chikán Bálint

Zsebtükör

Két, krétával teleirt nagy-méretű plakát jelent meg a napokban a Varga Jenő Kollégium lányépületének első emeletén. Ki írta, ki ragasztotta fel őket. Nem tudta megmondani senki. A lakók kíváncsian nézegették, olvasták az írást, már aki egyáltalán észrevette. Megmosolyogták, csóválták a fejüket, aztán továbbmentek. A többség azonban rá se hederített. Amíg álltam a folyosón és másoltam a cikkhez a plakátok szövegét, tíz-tizenöt is el-

mentek mellettem, de csak hárman álltak meg; mi ez a kékek tarkított fehér folt a csupasz szekrények oldalán? Néhány sor után ők is abbahagyták az olvasást. Kommentáltak csak egyikük fűzött a látottakhoz, „ki írta ezt a marhaságot?”

S hogy az olvasónak is legyen fogalma erről a „marhaságról”, ideírom Gyurkó László: Az egész élet című írásából vett részletet. A plakátok ezek a sorok voltak olvashatók:

„Békét kívántok, nyugalmat és biztonságot, békét kívántok, nyugalmat, biztonságot. Szabadságra született emberek: nyugalmat, békét, biztonságot. Többre becsülték a langymelegét a hőségnek a csendet az ordításnál, a csendet a viharnál többre becsülték a csendes csendet a kinnál, az akáccsra a cédrusnál, a langyos vizet a jéghegynél. Szabadságra született emberek, többre becsülték a nyugalmat a nyugtalanságnál. Egycens úton mentek. Hegyre nem mentek, Szakadékba nem ereszkedtek.

Csúcsra nem törtök. Sima úton mentek. Virradatkor nem kívántok. Éjszaka nem virrasztotok. Csillagokat nem kívántok. A napot nem kívánjátok. Az esőtől félték. A villamtól félték. A lányoktól félték. Barlangban nem alusztok, Erdőben nem alusztok.

Csak ágyban alusztok. A világot megváltani nem akarjátok. Az életet nem kívánjátok. A világra nincs szükségetek. Az életre nincs szükségetek. A szerelme nincs szükségetek. Egymásra nincs szükségetek. Magatokra nincs szükségetek. Szabadságra született emberek: lassan és kényelmesen poroszoktatok a születéstől a halálig.

Érdeklődéssel olvastam a lyet mások raktak meg, ők is sorokat. Ha valahol az utca látni, vagy valaki a kezembe nyomja ezt az írást, elolvasás után szó nélkül napirendre térek fölötte. De itt a kollégium első emeletén határozott célja lehet a plakátok kiragasztójának. Vajon mi? Mit akart üzeni nekem vagy másnak az ismeretlenség-ből ezzel a szöveggel? Próbáltam megfogalmazni magamnak a választ, de azért kíváncsi voltam másokéra is. Néhány társam véleményét is meghallgattam. Ime; Hűlyeség az egész! Anarchista. Mintha a Huszonötödik Színház színpadáról szólna. Semmi cél nem jelöl meg ez a szöveg, csak piszkalódik. Lelkesedést vár tőlünk? Miért lelkesedünk? Miért baj az, ha csendben, nyugodtan élünk? Én szeretem a csendet, többre becsülöm az ordításnál. Rossz ez! Pár sor után azt hittem, hogy a DB rakta ki, de aztán látom, hogy a Gyurkó verse. (Sic!) Hát így mindjárt más. Így ez nem mond semmit. Nekem semmit. Miért fáj az neki, ha én nem akarom megváltani a világot, ha jól, nyugodtan akarok élni. Mások szerint: „csak nem az éjjeli hangoskodás miatt teték fel? Vagy talán az a baj, hogy sokat alszunk?”

Amikor elolvastam ezt a szöveget, nekem a fasizmust juttatta az eszembe. Akkor is a vak lelkesedésre buzdítottak és mi lett belőle? Nem látom a konkrét célt. Azt mondja, hogy elítéli a csendet, a nyugalmat, de nem ad helyettük semmi más alternatívát. Különben is közhelyek ezek. Az ember már százszor hallotta öket.

„Meg kellene tiltani, hogy ilyen szövegeket kirakhassanak a kollégiumban. Felelőtlenség, hogy egyesek nem is tudom milyen zagyvaságokkal kavargják fel a kollégium nyugodt légkört.” „Nagyon is ideje volt kitenni egy ilyen írást, bár ismerve a véleményeket nem valószínű, hogy önmagában képes lesz megváltoztatni az emberek gondolkodásmódját és talán az idezet megválasztása sem a legszerencsésebb volt... Ennek ellenére nem értem diáktársaimat. Elvonulni a saját kuckóba, s onnan kiabálni a megrögzött véleményeket: — ez a legkönnyebb. Felőlük folyhat a világ sora, őket ez nem érdekli, csak a lakógyűlésen áll fel egyikük-másikuk, hogy elmondja, milyen rossz az egész, ők mást várnak, nem alkalmasok a vezetők, rossz a választott forma stb. Aztán elégedetten dörzsölik markukat, most ők megmondták a magukét, legalább egy fél évre elintézték a közéleti tevékenységüket. A többi már mások dólga. Csak az a kérdés, kié? A vezetőké, akik z-ik variációval sem tudják megváltoztatni, se a kollégiumot, se a KISZ-életet?”

Mennyivel más a helyzet, ha egyéni sérelmekről van szó. Ilyenkor mindenki veri az asztalt a maga jussát követelve. Viszont, ha a közösségért kell csinálni valamit, akkor nem érnek rá, meg azt sem fogadják el, amit készen kapnak. Sokan úgy képzelik, amelelt a bizonyos József Attila-„nagy-nagy tűz” mellett, ame-

Sebők János

MIÉRT SIKERÜLT NEKIK?

Bizonyára sokan megkérdézik majd e cikket olvasva, hogy miért pont a 16. csoportról írtam. Rákosi Jutka, a csoport KISZ-titkára is csodálkozott:

— Az évfolyam egészéhez viszonyítva valóban jó alapszervezet vagyunk, de ismeretek más, hasonló színvonalú közösségeket, róluk is írhatnánk.

Jutkának igaza van. Az évfolyam vezetősége nem régen rangsorolta a csoportokat, aszerint, hogy milyen KISZ-munkát végeztek eddig, hogyan állnak tanulmányi téren és milyen közösséget alakítottak ki. (A három terület természetesen összefügg.) Így sorolták be az alapszervezeteket elfogadható, megfelelő, közepes és jó kategóriákba. Az utóbbiak közül választotta ki az évfolyamvezetés a 16. csoportot, e riport tárgya.

Jutkával a zsbongóban találkoztunk, ahol a 16. csoport éppen a szakosítási jellemzőket készítette a másnapi KISZ-gyűlésre. Jutka elmagyarázta, hogy mi járhatban vagyok, s ezek után már mindenki szívesen beszélt a csoportjáról. Az a beszélgetés, amit én itt visszaadok, sokkal rövidebb, mint az eredeti volt. Hiszen amit elmondtak az egyénenkénti vagy a csoportos eszmecsere során, meglepően egyöntetű véleményeket tükrözött mindenkinél, ugyanazokat az eredményeket és ugyanazokat a nehézségeket, hibákat sorolták fel. Ez nemcsak megkönnyítette a munkát, de kurtábbá tette a riportot is. Az egyetlen vitás

kérdés az interjú elején merült fel, amikor valaki figyelmeztetett:

— Vigyázz, mert Rákosi Jutka nagyon szerény, amikor magáról beszél, pedig rengeteget dolgozott, hogy a csoportunk ilyen legyen.

És valóban, a KISZ-titkár tiltakozik ez ellen:

— Hogy a csoport olyan, amilyen, annak elsősorban oka, hogy olyan emberek kerültek össze, akik jól érzik magukat együtt, akik szívesen vesznek részt a közösség életében. Hiába dolgozott volna a vezetőség akármennyit, ha nem ilyen tagjai vannak az alapszervezetnek. Egyébként túlzás azt állítani, hogy a közösség már jó. Viszonylag az átlaghoz képest igen. De én a közösségen nemcsak azt értem, hogy az egyes emberek között ne legyenek ellenségeskedések, ne érezzék rosszul magukat egymás társaságában. Az kell, hogy keressék egymást, senki ne lógjon ki, szinte szükségünk legyen egymásra. S ez ilyen rövid idő alatt nem alakulhatott ki. E felé az állapot felé haladunk, volt számos olyan megmozdulásunk is, ami nem nevezhető kifejezetten KISZ-programnak, közösen mentünk szórakozni, buliokra, moziba vagy kirándulni. Gyakran nem is a vezetőség, hanem más KISZ-tagok tesznek javaslatot, ötlenek ki valamit. Véleményem szerint mégis évek kellenének még, nemcsak nekünk, hanem bármely más, összetartó társaságnak ahhoz, hogy igazi közösséggé váljon. Ezért

sajnáljuk, hogy néhány hónap múlva felbomlik a csoport.

— A KISZ-munkában hasonló a helyzetünk, — folytatta Mátyás Beáta —, mint más csoportoknak. Az első félévben nagyon hasznos tevékenységet folytattunk egymás tanulmányi segítségében, ugyanakkor kicsit hátrébe szorult a politikai munka. Mi magunk, a csoporttagok tartottuk a többieknek konzultációt. Volt olyan nap, amelyen nem is egy alkalommal ültünk össze, hogy tisztázzuk az egyes tárgyakkal kapcsolatos kérdéseket. Aki matek tagozatos osztályba járt analízisből, aki szerette és ismerte a gazd. tört. abból segítette a többieket.

— Így, azután minden tárgyból voltak saját magunk által szervezett és tartott konzultációink, — még azokból is, amit általában csak a vizsgaidőszakban szoktak tanulni.

— Egyébként az ilyen közös tanulással nagyon jól össze lehet fogni a társaságot. Kit azzal, hogy az ő támogatására szüksége van a többieknek, kit pedig azzal, hogy segítünk neki a tanulmányi nehézségek leküzdésében — véli Gottfried Péter.

— A politikai munka iránt nagy az érdeklődés a csoportban. Ez már az első félévben is kiderült a politikai programoknál. Hogy mégis elmaradtunk a szükséges színvonalról, annak elsősorban a sokat emlegetett időhiány volt az oka. Az idén változatni szeretnénk politikai munkánkon, s úgy látjuk, ez sikerül is. Az irányelvek vitája, nagyon jó volt. Minden héten csütörtökönként

úgynevezett mini vitakört tartunk politikai, ideológiai vagy kulturális kérdésekről, legutóbb például a vallásról tartott egyik csoporttársunk nagyon érdekes előadást.

— Az a legérdekesebb, hogy ezeknek a kiselőadásoknak a megtartására egyáltalán nem kellett agítani senkit. Azonnal akadtak jelentkezők, akik vállalták, hogy felkészülnek egy-egy témából és szinte az egész csoport szívesen meghallgatta őket.

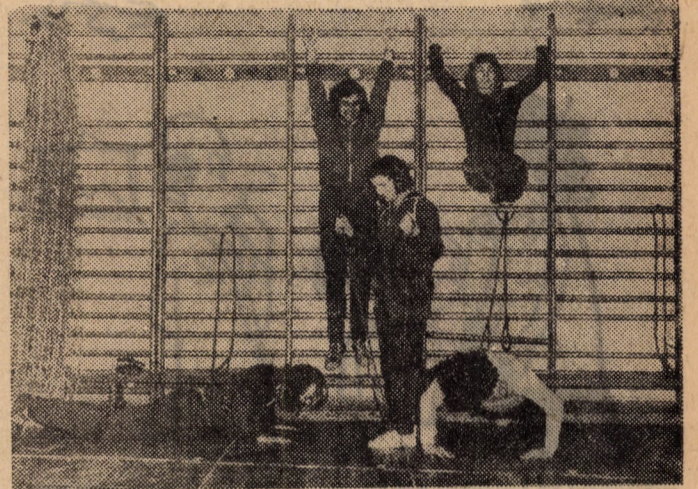
— Most a szakosítási jellemzőket írjuk. Ezen kívül készülünk az értékelő taggyűlésekre is. Rengeteg munkánk, központi feladatunk van, amit mindenképpen el kell végezni, és a fennmaradó kevés időben kell saját terveinket megvalósítani. Szerencse, a csoportban mindenki megérti ezt, és nem tiltakoznak az igen gyakori programok ellen.

Az elmondottakból kiderül, hogy ugyanolyan feladatok előtt áll a 16. csoport is, mint az évfolyam más alapszervezete; a szakosítási jellemzők, az értékelés, a politikai munka erősítése, az időhiány leküzdése, jó közösségformálása, tanulmányi segítése és sorolhatnám még tovább. Az időhiányt meg őket a legtöbb csoporttól, hogy ők a legtöbb ilyen problémára, feladatra mindig jó megoldást tudtak adni. Tapasztalataikon érdekes más csoportoknak is elgondolkodni, tevékenységük, hozzáállásuk, közösségük bemutatása talán segít a gyengébb alapszervezeteknek továbblépni.

Sághy Zoltán

SPORT

Vihar után

A kézilabda csapat edzésén (Fotó: Petrich Akos)

MEGLEHETŐSEN MESZSIRE nyúlnak vissza e cikk előzményei. Mikor „még nyíltak a völgyben a kerti virágok”, azaz szeptember végén azt javasolták, hogy nézzük meg egyetemünk férfi kézilabdázóit, írjunk róluk, mert nem áll valami jól a szénájuk. Valóban sok mende-monda járt akkoriban. Lementem egy edzésükre a László Kórház pályájára, s a hírek után nem is volt túlzottan meglepő, hogy csak egy embert találtam ott. (Ő viszont szorgalmasan edzett.) Az edzésekre járók száma általában e körül ingadozott. Mérvőzésekben azért jobb volt az arány, a játékosok alapvetően szükséges hét játékosból öt rendszeresen meg is jelent. Ekkor akadtak olyanok, akik azt tanácsolták, hogy várjunk egy keveset, nem kell elkapkodni azt a cikket, mert most készülnék éppen javítani a helyzetet. Vártunk. Mindaddig, míg elterjedt a hír, hogy feloszlott a csapat. Ekkor decembert írtunk.

Most pedig, március elején új edzővel javában zajlik az alapozás, februártól megint együtt a csapat.

MI IS TÖRTÉNT az együttessel az elmúlt időszakban, s milyen jelenleg a hangulat, a léggör?

Március első csütörtöki edzésére látogattam el, amelyet 6-tól 7 óráig tartottak a Boráros téri „dühöngőben”, ahol előbb meg kellett győzni az ott labdázgató kis srácokat, hogy otthon már várja őket a mama. Az így kiürült játszótérre hozzáfoghatott a hat játékos az edzéshez. Az is fejlődés, hogy már hatan mindig vannak a heti két gyakorláson. De ide most igazán nem ironikus hang való, mert úgy tűnik, hogy lesz valami újra a csapatból.

Skop Stefan és Bizderi Gyula, akik már 1971, illetve 1972 óta játszanak itt, elmesélték, hogy akkoriban a Budapest I. osztályban szerepelt a csapat. Tavaly aztán elromlott minden. Nem jöttek ki az edzővel, s egyszerűen terhes volt számukra a vele való pusztá találgatás is, nemhogy még az edzéseket is ő vezesse. Így szép lassacskán elmaradtak az edzésekről, a mérkőzésekre még csak-csak lejártak, mert hát azért szeretik a kézilabdát. Erről a tarthatatlan állapotról a sportkör elnöke is tudomást szerzett, s igyekezett intézkedni. Mint októben táján elmondta, nem könnyű jó

edzőt szerződtetni, mert nem nagyon tudják megfizetni.

Halódott a dolog egészen januárig, amikor is sikerült találni egy fiatal, nagy ambícióval rendelkező szakembert, Orosz Ferencet. A múlt szezomban már látta egyszer játszaní a gárdát a Budapest II. osztályban.

„Öten voltak a mérkőzésen, de látiam bennük fantáziát. Ezért is vállaltam el az edzéseik vezetését. Ismerve a körülményeket, legelőször azt kértem, hogy jöjjenek össze, s beszéljünk a játékosokkal. Ugy hiszem, jól kijövünk egymással. A legfontosabb teendő az, hogy összehozzuk újra a csapatot, s próbáljuk feleltetni a tavalyi évet. Jórészt ugyanazokkal az emberekkel fogtunk neki az idei munkához, mint akik tavaly szétszórtak. Jelenleg 11 játékosunk van, s érdekes, hogy ebből 3 kapus. Így a 8 mezőnyjátékos bizony nem sok. 13–14 fős keretet akarunk kialakítani, mert ebből már meglenyugtatóan lehetne gazdálkodni. Keressük, és várjuk is azokat, akik kedvet éreznek és tudnak is valamelyest kézilabdázni.”

AZ EGYÜTTES ERŐSÖDÖTT egy kapussal, Sági Gyulával, aki az FTC-ből igazolt át. Egyébként két első, egy idén végző és két, már végzett hallgató is tagja a csapatnak. Orosz Ferenc véleménye szerint mindenki lelkesen végzi a feladatokat, járnak edzésre, s remélhetően majd a mérkőzéseken sem lesz játékoshiány, s rendszeres heti két edzéssel idén a Budapest II. osztályban az 5. helyen végzhet a csapat. Jövőre pedig esetleg meg lehet célozni az első osztályt. De ez még edőbb van, egyelőre még együttést kell formálni, az idő meglehetősen sürget. Március 15-én kezdődik a főiskolai bajnokság, majd április elején indul a II. osztályú küzdelem.

Jelenleg még pályagondokkal küszködnek, de talán ismét sikerül a László Kórház pályáját szerdán- és péntekenként lekötni, s akkor várható, hogy teljesülnek a tervezett célok.

Mindenesetre az is eredmény, hogy érzékelhetően javult a hangulat a csapaton belül, s visszatér a játékosok kedve a kézilabdához. Nem akarunk nagyítani, de ebben az új edzőnek is jelentős érdemei vannak.

Ez hát a kézilabdacsapat utóbbi hónapjainak rövid története. Mozgalmas hónapok voltak ezek, s bíznunk benne, hogy ma már valóban vihar után vagyunk, s tisztán az ég.

Borsi László

Gyertek el!

1975. március 21-én 9 órától kerül megrendezésre a László Kórház SC pályáján (IX. Vágóhíd utca — Nagyvárad tér közelében) a kispályás egyetemi labdarúgó-bajnokság.

Résztvevők: az oktatók, az I. évfolyam és a karok válogatott csapatai. Szeretnénk, ha minél többen eljárnának, szurkolósfokkal is segítve saját csapatotokat. Ne felejtsetek el: a sport két emberért van, a versenyzőért és a nézőért.

Mindenkit várunk!

Tömegsport Bizottság

Személyre szóló nevelési munka

Tapasztalatok az üzemszervezési tanszéken

Teljes mértékig egyetértünk — és munkánk végzése közben szem előtt tartottuk — az előbb említett határozat azon megjegyzésével, hogy el kell utasítani azt a szemléletet, amely a fizikai dolgozók gyermekeit általában hátrányos helyzetűeknek állítja be, akiket mindig támogatni, segíteni kell. Ez a szemlélet sok hasonló körből jövő hallgató magatartását, munkáját gőrsőssé, befelét fordulóvá tette, s „joggal váltotta ki csendes, de határozott tiltakozásokat”.

Anyagi helyzetük szempontjából a munkás-parasztszármaszú fiatalok átlaga elmarad a nem fizikai származású hallgatók mögött, de „hátrányos helyzet” ebből a szempontból sem kizárólagos. Ugyanis a munkások és a parasztek egy részének jövedelmi színvonala lényegesen meghaladja az alacsonyabb képzettségű és beosztású alkalmazottak jövedelmét.

A fent említett szempontok alapján határozott úgy tanszékünk, hogy nem kizárólagosan a munkás-paraszt származású hallgatók helyzetével és problémáival kell megismerkedni ahhoz, hogy ki lehessen jelölni a további feladatokat, hanem a III. évfolyamon általunk oktatott összes hallgató anyagi-szociális helyzetét, munkakörülményeit, szakmai és politikai fejlődését és problémáit meg kell ismerni.

A beszélgetések az iparszak 5 harmadéves csoportjára, valamint a tanár „A” szak harmadévfolyamára terjedtek ki. Tehát a tanszék így 125 hallgatóról nyert olyan információt, ami a szakmai és nevelési munka során igen széles körben felhasználható.

A BESZÉLGETÉSEK FONTOSABB TAPASZTALATAIT ÉS EREDMÉNYEIT A KÖVETKEZŐKÉNT FOGLAHATJUK ÖSSZE:

1. A beszélgetéseket az állami csoportokon belül személyre szólóan, igen őszinte hangvételben tartottuk meg. Az alapszervezetek KISZ vezetőségei és a megbízott aktívák, valamint az állami csoportbizalmi az esetek többségében igen sokoldalú képet festett a hallgatókról. Szó volt az egyes hallgatók anyagi-szociális helyzetéről, származásáról, munka- és életkörülményeiről, emberi kvalitásáról, erkölcsi-politikai magatartásáról, szakmai és tanulmányi munkájának színvonaláról, ennek a képességeihez való viszonyáról, szorgalmáról, rendszerességéről, a mozgalmi, közéleti munkában való részvételéről, társaihoz való viszonyáról, aktivitásáról, határozottságáról, általános műveltségéről, szakmai érdeklődésének irányáról és személyiségének még

ezen túlmenően nehezen részletezhető jegyeiről is.

A beszélgetések résztvevői elmondták információikat, véleményüket — sokszor egymással vitatkozva, különösen a befeléforduló, csendes, gátlásos emberek esetében — egy-egy hallgatóról. A 15–20 perces vita, véleménycsere lehetővé tette viszonylag megbízható kép kialakítását az illető hallgatóról.

2. Ezeknek a beszélgetéseknek igen jelentős eredménye az is, hogy az alapszervezetek KISZ-vezetői átgondolták és megvitatták a csoport hallgatóinak helyzetét és problémáit, így az alapszervezetek a további politikai munkájukban az itt szerzett információkat fel tudják használni, valamint a munkás-paraszt származású és hátrányos helyzetű hallgatókkal egyéni formában is tudnak a konkrét ismeretek alapján foglalkozni.

3. Meglehetősen elgondolkodtató volt az, hogy egyes csoportok KISZ-vezetői néhány emberről milyen kevés információval rendelkeznek, mennyire nem ismerik egymást (nem is beszélve egymás gondjairól, problémáiról) a hallgatók.

4. Fontos, az oktató-nevelő munka során széleskörűen felhasználható információkat, véleményeket ismerhettek meg a hallgatókról a csoport jelenlévő szemináriumvezetői is. Pl. megtudták azt, hogy vannak-e gátlásos, nehezen oldódó emberek a csoportban, kinek milyennek a képességei, a szorgalma, milyen iskolából jött, milyen feltételek között tanult, ezen kívül világnézetének

esetleges problémái is szóba kerültek.

5. A beszélgetések során a hallgatók jelentős részére vonatkozóan konkrét módszereket, illetve taktikákat beszéltek meg, amelyekkel a mozgalmi-szakmai munkában jobban bevonhatók és így személyiségük kibontakozásának és fejlődésének nagyobb teret biztosíthatunk pl.

6. Elmondták a jelenlévő KISZ-vezetők, hogy az adott hallgatónak nincs önbizalma, és emiatt hamar zavarba jön, a vizsgái is gyengébben sikerülnek a tudásához képest. Úgy vélik, segítené, ha a szemináriumvezető felkérné a kiselőadás tartására és olyan segítséget adna, ami az előadás jó megtartását „garantálja”.

7. A hallgatók is elhatározták, hogy a mozgalmi munkájukban megfelelő feladatokat bíznak rá és elismerik annak sikerreljesítését.

8. A sikerlémény — ami eddig hiányzott — reméljük növelni fogja a gátlásos hallgatók önbizalmát. Nagyon sok ilyen vagy hasonló példát tudnánk felsorolni.

9. A beszélgetések alatt már konkrét megoldási javaslatok, módszerek is születtek. Ezeknek jó része igen apró, nem túl látványos. De mi a nevelési munka egyik legjobb formáját látjuk ezekben az apró tanácsokban, javaslatokban, módszerekben, mivel ezek személyre szabottan nyújthatnak az illető hallgatónak segítséget.

10. Az elbeszélgetések során a tanszéken kialakult egy kép az egyes állami csoportok közösségi munkájáról, személyi összetételéről, gondjairól és problémáiról. Sikerült tehát a csoportot, mint közösséget is megismerni, ami a KISZ-vezetőknek való segítségnyújtásban a tanszékünk pártcsoportjának munkáját realisabbá és megallapozottabbá teszi. A beszélgetések további tapasztalatairól a következő számban fogunk beszámolni.

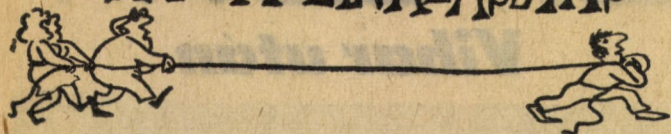
Kovács István—Bor Irén

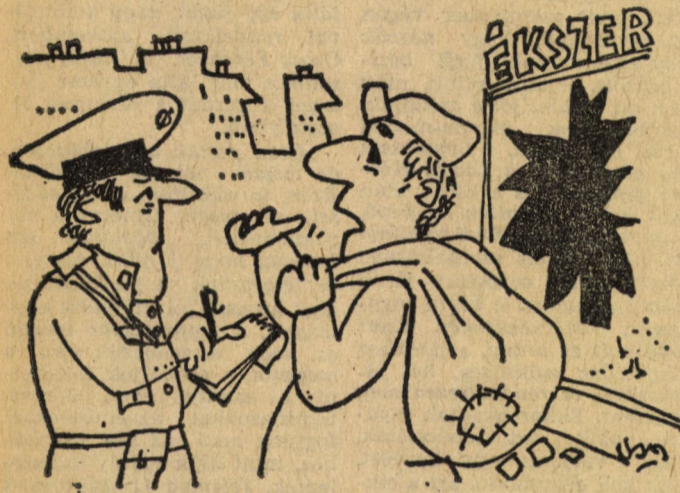
Kint jártunk a löversenyen

(Fotó: Eszes István)

PÁLYA-ELVÁLASZTÁS

— Doktor úr, azért lehet még belőle közgazdász?

— ... De biztos úr higye el, engem mindig is az ékszeres-pálya vonzott...

— Autószerelő akart lenni, de nem engedték a szülei

Barangolás idegen tájakon

Ha már a vizsgaidőszakban annyi tanulnivalónk volt, hogy a jegyzeteket és tankönyveket nem volt időnk kézbe venni, legalább most használjuk ki az alkalmat. Annál is inkább, minthogy minden várákossággal ellentétben, sok érdekesség található bennük. S hogy tanáraink is jó érzéssel olvassák ezt az írást, ezúttal az Orvostudományi Egyetem egy tankönyvét mutatjuk be.

A népszerű Belgyógyászati diagnosztica c. könyvnek mindjárt a 21. oldalán „Az első benyomások a betegről” alcím alatt olvashatjuk a következő, mindnyájunkhoz szóló sorokat. „A tapasztalt orvos már nagyon sok adatot tud a vizsgálatra kerülő személyről, mielőtt az még csak egyetlen szót is szólna.” (Különösen, ha éppen az a baja, hogy nem tud beszélni.) „A diagnosztica olyan, mint a jó nyomozás: a jó megfigyelő hamarabb jut helyes eredményhez.” (Figyelem: Egészen rossz megfigyelők egyáltalán nem jutnak helyes eredményhez!) „Már messziről látjuk a betegről, hogy magas vagy alacsony, kövér vagy sovány, egyenes vagy hajlott, nő vagy férfi, öreg vagy fiatal, fűgén vagy nehezen mozog stb...” Ezzel kapcsolatban azonban megjegyzendő, hogy minden relatív, így az is, hogy milyen messziről lehet e jellemző tulajdonságokat észrevenni. A jó orvosnál éppen ezért mindig legyen színházi látszó. „Ezáltal bizonyos betegségek-

csoporthoz máris automatikusan kizárhatók, mások viszont valószínűbbé válnak.” Ez még mindig az előbb említett messziről látásból adódik. Ha tehát úgy észleljük, hogy a betegnek nincs feje, akkor automatikusan kizárhatjuk, hogy az illető fejese, sokkal valószínűbb, hogy fejtelenséggel állunk szemben.

Néhány sorral lejjebb, de még ugyanezen az oldalon megtudhatjuk, hogy „A ruházat leplezése ellenére is észrevehetünk rajta feltűnő kóros jeleket, sánta, béna, púpos, bőre sápadt, sárga, szederjes, izzad, keze remeg, szeme ki-dülledt vagy alig látszik, mert be van dagadva stb.” „...és esetleg egyéb jeleken át még a foglalkozására is következtethetünk.” Érdekes megállapítások, de nem vagyok biztos benne, hogy akinek be van dagadva a szeme, az feltétlenül öklölvívó.

„A jó megfigyelő azonban nemcsak lát, hanem hall is (hörgő, sipoló légzés, rekedtség, orrhang, stb.) szagol is (vizeletszag, székletszag), tapint is (kézfogásnál) kézfogásnál nyirkos kéz, kérges tenyér stb...” Úgy gondolom, hogy e négy alapvető érzékelési forma, melyek segítségével világunkról veszünk tudomást, nemcsak a jó megfigyelő sajátja, de minden egészséges ember tulajdonsága. Akinek pedig mégis könnyebb kell megtanulnia, hogyan kell egy-idejűleg látni, szagolni, hallani és tapintani, annak sok sikert kívánok további tanulmányaihoz. fp.

Farkasházy Tivadar:

A beatnemzedék nyomában

Utolsó ének, amelyben hősiünk felkeresi Citrom Pistát, a népszerű Csipcsipcsóka együttes vezetőjét.

Riporter: Kedves Pityu! Úgy tudom eredetileg nem Citromnak hívták, miért vették fel ezt a savanyú nevet?

Pityu: Példaképelem a Beatles alapítója, John Lenon. Tiszteletem jeléül választottam nevének magyar fordítását.

Riporter: De hát a citrom angolul nem lenon, hanem lemon.

Pityu: Igen? Akkor ez a betű fejezi ki különállásunkat, a szocialista beat tartalmát. Mi nem ópiumot adunk, hanem tettekre serkentünk. Gondolj csak a Főzzél spenótot a nagymamának és a Ne aludj huzatos kukában című kompozíciónkra.

Riporter: Nem voltak ezek kissé limonádé nóták?

Pityu: Citrom nóták voltak, s nagy szöveggel!

Riporter: Kedves Pityu. Mesélnél valamit a Csipcsipcsóka indulásáról?

Pityu: O a régi szép idők! Az első impresszióink Prohászka néni volt, az Óbudai Tánciskola ruhatárából. Gázolt azt nem adott, de ingyen őrizte a kabátunkat. A Prohászka néni katonaládájából készült az első hangfalunk. Milyen szép, selyem huzatja volt! Szegény anyám hosszú téli esteiken még ma is keresgéli a menyasszonyi ruháját.

Riporter: Ki fedezte fel a Csipcsipcsókát?

Pityu: Major Tamás a ki mit tudon. Sohasem felejttem el útmutatást adó szavait.

Riporter: Mit mondott?

Pityu: Fiúk, hagyjátok abba, rég lekeverték benneteket!

Riporter: Miért nem látjuk mostanában soraitokban Snapszer Mancit?

Pityu: Disszidált. Elment. A hangja is.

Riporter: Külföldön jártatok?

Pityu: Hogyne! Sikeresen szerepeltünk a Krakói Aranyvodka, a Karl-Marx-Stadt Aranytöke és a Kolozsvári Aranyszalonna fesztiválon. Csipnek minket a KGST-ben.

Riporter: És itthon? A táncalfesztiválon még nem láttuk a Csipcsipcsókát.

Pityu: Egyszer Koós Jánost kísértük.

Riporter: Koós Jánost az EXPRESS együttes szokta kísélni!

Pityu: A színpadon. Mi csak az Erkel Szín-

ház bejáratáig kísértük.

Riporter: Kocsi, lakás, vitorlás?

Pityu: Ne viccelj, a Halló Bisztróban tartottam a esküvőmet, ifjúsági mozibérletem van! Tudod mibe kerül egy szintetizátor? Plusz a hozzávaló számítógép és vízierómű? Ha a nagypamát nem tudtam volna rábeszélteni, hogy adja el a szőlőjét és költözzön fel hozzánk a konyhába, még ma sem lenne kifizetve.

Riporter: És jól érzi magát az öreg?

Pityu: Jól. Különösen amióta kapott tőlem ajándékba egy ágyat.

Riporter: És mond... igaz, hogy... te és a Karfiol-nóvérek?

Pityu: Hogyne, az öccsükkel is. Csak ezek a firkászok ne volnának.

Riporter: Ne vedd annyira a szívedre kedves Pityu. Azért a Csipcsipcsóka meg mindig a Csipcsipcsóka!

Pityu: Tíz éve kacintottam egyet és a fiatalság szétverte a termet. Most nekünk kell szétvernünk. Ha akartam kiálták az akkumulátoromból a desztillált vizet, ma hiába énekeljük, hogy... GYERE, GYERE KI A HEGYOLDALBA, nem jönnek. Az istennek sem jönnek! Pedig óriási a türelmünk, a Cini még most is ott áll és énekl, hogy VÁRLAK MÉG, VÁRLAK MÉG, bezzeg tiz éve... NEM VÁROK HOLNAPIG, HOLNAPIG, JÓ, HA KIBÍROM FÉL HATIG.

Riporter: Miért, ő megmondta, hogy fél hatig kibírja. Évet nem mondott hozzá. Te már nem hiszel abban, amit a Zorán énekel? Hogy VALAMI ÚJAT SZERETNÉL.

Pityu: A Zorán! Aki most azt hörgi, hogy NYOMOM A GÁZT, NYOMOM A GÁZT, de én hiába nyomom, öltöztem, már kalóznak, denevérek, Rigolettónak, a legutóbbi koncerten három mikrofont és egy technikus dobunk be az örömtűzbe, felapítottuk a zongorát! Ezek még akkor sem tapsolnak, ha beugrunk a baszszuszgitárba! Most a Sebőkék tilinkó-ját csodálja mindenki! Nem baj, jön még kutyára Déri! MENNI KÉNE, MENNI KÉNE.

Riporter: Neked is kedves Pityu! Na szevasz!

Pityu: Csak még egy szóra. Nincs véletlenül ismerősöd a bölcsészkaron? A kisebbik lányom most felvételizik...

Csörgőkígyó

Erre csörög a dió er pedig a kígyó. Cső rg ök ígyó, fején hideg cs ör gösipka, nem csoda ha ki hült, hisz egy hül lő ho rd j a

Földes Péter

Történet

Az Operenciás-tengeren túl, ahol a kúrtafarkú malacka túr és a verebek a víz alatt élnek, van egy tanszék, ahol így ragoznak: **En professzor vagyok, ön docens, maga adjunktus, az tanárségéd.**

A termelőerők fejlődése nem használ a magyar népzene. Egyre nehezebb elképzelni, hogy új pásztornóták keletkezzenek.

Egy megjegyzés: A villany-pasztortól nem várható elektromos zene?

KÖZGAZDASZ

MARK KÁROLY

Közgazdaságtudományi Egyetem
Felsőszekesvári
Farkasinszky Tiborné
Budapesti IX. Dímurov tér 8.
Telefon: 237-207
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Felsőszekesvári
Csollány Ferenc igazgató
Készült
a Szikra Lapnyomdában

Koncentráció drága kincs, jó ha van, de jobb, ha nincs

(Koncentrációs emlék!)

— Engem kirázna a hideg!
— Szóval zima volna?
— Ajaj!
— A beszédni, behajtani az előbbieket alapján a zimából megjegyezhető „zimaty”.
— Igaz, erre nem is gondoltam.
— A következő: igazán egyszerű: „paslina” — vámm. Ha fizetned kell, tóled a pénz elmegy, „pasol”. Nem nehéz ebből megjegyezni a „paslinát”. Azután megterhelni adóval, pénzbírsággal... igen. Oblagaty! Valaki jókedvű és énekel: obladi-oblada... De ha megterhelik pénzbírsággal, elhal az ének: „hú erre a gatyám is rámegy”. Szóval obladi-oblada és a gatyá összevonásából: „oblagaty”.
— Merész!
— Melocs — apróság, semmiség... Te, erről jut eszembe, megkérhetnélek egy kis segítségre, apróság az egész?
— Mit beszélsz?
— Egy kis melóról van szó.
— Ne viccelj, pont most? Különben is, a meló neked apróság, semmis...? A fene

egy meg! Hát szóval „melocs”.
— Hogy te milyen éles elméjű vagy!
— Na hallod!
— De nézzük ezt a szót, vámhivatalnok. Mondjuk, hogy külföldre utazol, az előbbi példa, tiltott áruval. A vámhivatalnok gyanút fog és mit csinál? Megmotoznak, durván mondva végigtapogatnak. — Mit gondolsz, kit tapogatnak szívesebben a „muzs”-okat vagy a „zsena”-kat?
— Nem érdekelnek a hülye vicceid, és nem tudom, mit akarsz abból kihozni!
— Csak azt, hogy a vámhivatalnok: „tam-ozseny-nyik”. Leesett?
— Na, minden esetben útban van lefelé.
— Nagyszerű! Na, még ezt: „imety pravo na sesto” — joga van valamihöz. „On prav” — igaza van; az „imety” pedig tulajdonító ige...
— Állj! Szóval az igazság birtoklása adja a jogot. Nem fordítva?

— Na, ne érts félre, ezt kizárólag a szószervező megtanulásának könnyítésére mondtam!

— Ne mentegetőzd! Inkább mond a következőt!

— Utolsónak ezt a „csempeszt” nézzük meg! Megint csak a szó megtanulásának megkönnyítésére mondom a következőket. Valaki csempészkedni akar, s egy öreg, rossz Trabantal szállítja az árut. Versélyes kis kocsi, fél, hogy könnyen lebukik. Másként kell: kontra-Trabant! Szerintem nem nehéz ezután nem nehéz megjegyezni a „kontrabrandnűj”-t.

— Öregem, kősz a jó módszert, ha ez nekem is így fog menni, akkor az eddigi három 1-esem ellenére főnyelvis leszek oroszból!

Elégedtem jöttem el barátomtól, örültem, hogy jó tanácsokkal láthatam el, de az éjszakám kevésbé volt kellemes. Torokgyulladásom volt izzadtam, majd rázott a zima, bebújtam az angin alá. Nem értettem, hogy miért nem az orvos, hanem egy vámhivatalnok vizsgált meg/engere és tapogatta fájó szerveimet. De igazán csak akkor lepődtem meg, amikor a szemközti falon bejött egy rozó Trabant, rajta ez a felír: CSEMPÉZÉSRE ALKALMATLAN. Wildmaun János

Fotó: Kiss Zoltán